

SÉANCE DU JEUDI 23 MAI 1996

VERGADERING VAN DONDERDAG 23 MEI 1996

SOMMAIRE :

EXCUSÉS :

Page 1074.

COMMUNICATION :

Page 1074.

Pratiques du commerce et protection du consommateur.

PROPOSITIONS (Prise en considération) :

Pages 1074 et 1096.

Mme Lizin. — Proposition de loi réglant certains aspects non couverts des séquelles de guerre.

M. Mahoux et consorts. — Proposition de loi modifiant la loi du 7 février 1994 pour évaluer la politique de coopération au développement en fonction du respect des droits de l'homme.

Mme de Bethune et consorts. — Proposition de loi visant à réduire le volume sonore des baladeurs et des écouteurs.

Mme Sémer et consorts. — Proposition de loi établissant le principe de l'égalité de traitement, sans distinction d'âge, pour ce qui concerne l'accès à l'emploi, la promotion professionnelle, la formation, la promotion sociale, l'accès aux professions indépendantes et les conditions de licenciement.

Mmes Dardenne et Dua. — Proposition de loi visant à établir l'égalité entre hommes et femmes en matière de pensions des travailleurs salariés, d'allocations de chômage, de prépensions conventionnelles et d'assurance maladie-invalidité.

M. Anciaux :

a) Proposition de résolution concernant la reconnaissance de la république fédérale de Yougoslavie et la situation au Kosovo;

b) Proposition de résolution relative au bouclage des territoires palestiniens et l'application de la Quatrième Convention de Genève.

ORDRE DES TRAVAUX :

Pages 1074, 1088 et 1093.

Orateurs : **M. Bourgeois, M. le Président**, p. 1074.

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1995-1996
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1995-1996

INHOUDSOPGAVE :

VERONTSCHULDIGD :

Bladzijde 1074.

MEDEDELING :

Bladzijde 1074.

Handelspraktijken en bescherming van de consument.

VOORSTELLEN (Inoverwegingneming) :

Bladzijden 1074 en 1096.

Mevrouw Lizin. — Wetsvoorstel strekkende om een aantal aspecten van de nasleep van de oorlog te regelen.

De heer Mahoux c.s. — Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 7 februari 1994 om het beleid van ontwikkelings-samenwerking te toetsen aan de eerbied voor de rechten van de mens.

Mevrouw de Bethune c.s. — Wetsvoorstel ter beperking van het klankvolume van walkmans en hoofdtelefoons.

Mevrouw Sémer c.s. — Wetsvoorstel tot invoering van een gelijke behandeling, zonder onderscheid naar leeftijd, ten aanzien van de toegang tot het arbeidsproces, de promotiekansen, de opleiding, de vorming, de scholing, de sociale promotie, de toegang tot een zelfstandig beroep en de voorwaarden voor ontslag.

De dames Dardenne en Dua. — Wetsvoorstel tot invoering van de gelijke behandeling van mannen en vrouwen inzake werknemerspensioenen, werkloosheidsuitkeringen, conventionele brugpensioenen en ziekte- en invaliditeitsverzekering.

De heer Anciaux :

a) Voorstel van resolutie betreffende de erkenning van de federale republiek Joegoslavië en de situatie in Kosovo;

b) Voorstel van resolutie betreffende het afsluiten van de Palestijnse gebieden en de naleving van de Vierde Conventie van Genève.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN :

Bladzijden 1074, 1088 en 1093.

Sprekers : **de heer Bourgeois, de Voorzitter**, blz. 1074.

QUESTIONS ORALES :

Question orale de M. Verreycken au Vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur sur «le tour d'Anvers effectué par Mme Demeester en camionnette de police».

Orateurs: **M. Verreycken, M. Vande Lanotte**, Vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur, **M. le Président, M. Hatry**, p. 1075.

Question orale de M. Hatry au Vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur sur «le recours en annulation du Gouvernement fédéral contre une ordonnance de la Région bruxelloise interdisant l'exonération du précompte immobilier pour les immeubles inoccupés».

Orateurs: **M. Hatry, M. Maystadt**, Vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur, p. 1076.

Question orale de M. Anciaux au Vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur sur «la politique de la Loterie nationale, consistant à inciter la jeunesse aux jeux de hasard».

Orateurs: **M. Anciaux, M. Maystadt**, Vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur, **M. le Président**, p. 1076.

Question orale de Mme Delcourt-Pêtre au ministre des Affaires sociales sur «le remboursement de la pilule contraceptive».

Orateurs: **Mme Delcourt-Pêtre, Mme De Galan**, ministre des Affaires sociales, p. 1078.

Question orale de M. Boutmans au ministre des Affaires étrangères sur «la Convention de l'UNESCO sur le patrimoine culturel de l'humanité».

Orateurs: **M. Boutmans, M. Derycke**, ministre des Affaires étrangères, p. 1079.

Question orale de Mme Thijs au ministre des Affaires étrangères sur «le traitement de détenus belges au Maroc et l'attitude de nos représentants diplomatiques à cet égard».

Orateurs: **Mme Thijs, M. Derycke**, ministre des Affaires étrangères, p. 1079.

Question orale de M. Devolder au ministre de la Défense nationale sur «la nouvelle tenue de sortie de la force terrestre».

Orateurs: **M. Devolder, M. Poncelet**, ministre de la Défense nationale, p. 1080.

Question orale de M. Foret au ministre des Affaires étrangères sur «l'usage du français aux Jeux olympiques d'Atlanta».

Orateurs: **M. Foret, M. Derycke**, ministre des Affaires étrangères, p. 1081.

PROJETS ET PROPOSITION DE LOI (Discussion):

Projet de loi portant assentiment au Traité d'entente et de coopération entre le royaume de Belgique et la fédération de Russie, signé à Bruxelles le 8 décembre 1993.

Projet de loi portant assentiment à l'Accord de partenariat et de coopération établissant un partenariat entre les Communautés européennes et leurs États membres, d'une part, et la fédération de Russie, d'autre part, aux annexes 1 à 10, aux protocoles 1 et 2 et à l'acte final, faits à Corfou le 24 juin 1994.

Discussion générale. — *Orateurs*: **MM. Hatry**, rapporteur, **Bourgeois, Mme Bribosia-Picard, M. Anciaux, M. Derycke**, ministre des Affaires étrangères, p. 1082.

Discussion et vote des articles, p. 1086.

MONDELINGE VRAGEN :

Mondelinge vraag van de heer Verreycken aan de Vice-Eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken over «de rit per politie-combi van mevrouw Demeester doorheen Antwerpen».

Sprekers: **de heer Verreycken, de heer Vande Lanotte**, Vice-Eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken, **de Voorzitter, de heer Hatry**, blz. 1075.

Mondelinge vraag van de heer Hatry aan de Vice-Eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel over «het beroep tot vernietiging dat de federale Regering heeft ingesteld tegen een ordonnantie van het Brusselse Gewest die vrijstelling van onroerende voorheffing verbiedt voor leegstaande gebouwen».

Sprekers: **de heer Hatry, de heer Maystadt**, Vice-Eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel, blz. 1076.

Mondelinge vraag van de heer Anciaux aan de Vice-Eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel over «het beleid van de Nationale Loterij, die de jeugd wil aanzetten tot gokken».

Sprekers: **de heer Anciaux, de heer Maystadt**, Vice-Eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel, **de Voorzitter**, blz. 1076.

Mondelinge vraag van mevrouw Delcourt-Pêtre aan de minister van Sociale Zaken over «de terugbetaling van de pil».

Sprekers: **mevrouw Delcourt-Pêtre, mevrouw De Galan**, minister van Sociale Zaken, blz. 1078.

Mondelinge vraag van de heer Boutmans aan de minister van Buitenlandse Zaken over «het UNESCO-Verdrag betreffende het culturele erfgoed van de mensheid».

Sprekers: **de heer Boutmans, de heer Derycke**, minister van Buitenlandse Zaken, blz. 1079.

Mondelinge vraag van mevrouw Thijs aan de minister van Buitenlandse Zaken over «de behandeling van Belgische gedetineerden in Marokko en de houding van onze diplomatieke vertegenwoordigers ter zake».

Sprekers: **mevrouw Thijs, de heer Derycke**, minister van Buitenlandse Zaken, blz. 1079.

Mondelinge vraag van de heer Devolder aan de minister van Landsverdediging over «de nieuwe uitgangskledij van de landmacht».

Sprekers: **de heer Devolder, de heer Poncelet**, minister van Landsverdediging, blz. 1080.

Mondelinge vraag van de heer Foret aan de minister van Buitenlandse Zaken over «het gebruik van het Frans op de Olympische Spelen van Atlanta».

Sprekers: **de heer Foret, de heer Derycke**, minister van Buitenlandse Zaken, blz. 1081.

WETSONTWERPEN EN WETSVOORSTEL (Bespreking):

Wetsontwerp houdende instemming met het Verdrag inzake verstandhouding en samenwerking tussen het koninkrijk België en de Russische Federatie, ondertekend te Brussel op 8 december 1993.

Wetsontwerp houdende instemming met de Overeenkomst inzake partnerschap en samenwerking waarbij een partnerschap tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Russische Federatie, anderzijds, met de bijlagen 1 tot 10, met de protocollen 1 en 2 en met de slotakte, gedaan te Korfoe op 24 juni 1994.

Algemene beraadslaging. — *Sprekers*: **de heren Hatry**, rapporteur, **Bourgeois, mevrouw Bribosia-Picard, de heer Anciaux, de heer Derycke**, minister van Buitenlandse Zaken, blz. 1082.

Bespreking en stemming over de artikelen, blz. 1086.

Proposition de loi modifiant l'article 472 du Code d'instruction criminelle.

Discussion générale. — *Orateurs*: **MM. Goris**, rapporteur, **Desmedt, Loones**, p. 1087.

Discussion et vote des articles, p. 1088.

BIENVENU À UNE DÉLÉGATION D'UKRAINE:

Page 1084.

PROJETS DE LOI ET PROPOSITIONS (Votes):

Proposition de résolution pour une politique du développement adéquate et une politique africaine efficace.

Vote sur les amendements, p. 1088.

Vote sur l'ensemble. — Explications de vote: *Orateurs*: **MM. Foret, Hostekint, Goris, Mme Thijs, M. Anciaux, Mmes Willame-Boonen, Lizin**, p. 1088.

Projet de loi portant assentiment au Traité d'entente et de coopération entre le royaume de Belgique et la fédération de Russie, signé à Bruxelles le 8 décembre 1993, p. 1090.

Projet de loi portant assentiment à l'Accord de partenariat et de coopération établissant un partenariat entre les Communautés européennes et leurs États membres, d'une part, et la fédération de Russie, d'autre part, aux annexes 1 à 10, aux protocoles 1 et 2 et à l'acte final, faits à Corfou le 24 juin 1994, p. 1090.

Proposition de loi modifiant l'article 472 du Code d'instruction criminelle, p. 1090.

DEMANDES D'EXPLICATIONS (Discussion):

Demande d'explications de M. Vandenberghe au ministre de l'Emploi et du Travail sur «les heures d'ouverture des magasins».

Orateurs: **MM. Vandenberghe, Ph. Charlier, Mme Smet**, ministre de l'Emploi et du Travail, p. 1091.

Demande d'explications de M. Hatry au Vice-Premier ministre et ministre de l'Économie et des Télécommunications sur «la transposition des mesures du Livre blanc par la Belgique et les plaintes contre notre pays concernant les obstacles aux échanges».

Orateurs: **M. Hatry, M. Di Rupo**, Vice-Premier ministre et ministre de l'Économie et des Télécommunications, p. 1093.

DEMANDES D'EXPLICATIONS (Dépôt):

Page 1096.

Mme Lizin au secrétaire d'État à la Coopération au Développement sur «le Fonds de survie et le programme conjoint (IFAD/PNUD/OMS/UNICEF) pour la sécurité alimentaire».

M. Vergote au ministre de la Justice sur «les traitements inhumains, l'enfermement inutile dans des cellules de sécurité et les techniques d'interrogatoire irrespectueuses au cours de la détention préventive des inculpés dans les prisons belges».

Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 472 van het Wetboek van strafvordering.

Algemene beraadslaging. — *Sprekers*: **de heren Goris**, rapporteur, **Desmedt, Loones**, blz. 1087.

Bespreking en stemming over de artikelen, blz. 1088.

WELKOM AAN EEN DELEGATIE UIT OEKRAINE:

Bladzijde 1084.

WETSONTWERPEN EN VOORSTELLEN (Stemmingen):

Voorstel van resolutie voor een doelgericht ontwikkelingsbeleid en een krachtadig Afrika-beleid.

Stemming over de amendementen, blz. 1088.

Stemming over het geheel. — Stemverklaringen: *Sprekers*: **de heren Foret, Hostekint, Goris, mevrouw Thijs, de heer Anciaux, de dames Willame-Boonen, Lizin**, blz. 1088.

Wetsontwerp houdende instemming met het Verdrag inzake verstandhouding en samenwerking tussen het koninkrijk België en de Russische Federatie, ondertekend te Brussel op 8 december 1993, blz. 1090.

Wetsontwerp houdende instemming met de Overeenkomst inzake partnerschap en samenwerking waarbij een partnerschap tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Russische Federatie, anderzijds, met de bijlagen 1 tot 10, met de protocollen 1 en 2 en met de slotakte, gedaan te Korfoe op 24 juni 1994, blz. 1090.

Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 472 van het Wetboek van strafvordering, blz. 1090.

VRAGEN OM UITLEG (Bespreking):

Vraag om uitleg van de heer Vandenberghe aan de minister van Tewerkstelling en Arbeid over «de winkelopeningstijden».

Sprekers: **de heren Vandenberghe, Ph. Charlier, mevrouw Smet**, minister van Tewerkstelling en Arbeid, blz. 1091.

Vraag om uitleg van de heer Hatry aan de Vice-Eerste minister en minister van Economie en Telecommunicatie over «de omzetting door België van de maatregelen van het Witboek en de klachten tegen ons land wegens belemmering van het handelsverkeer».

Sprekers: **de heer Hatry, de heer Di Rupo**, Vice-Eerste minister en minister van Economie en Telecommunicatie, blz. 1093.

VRAGEN OM UITLEG (Indiening):

Bladzijde 1096.

Mevrouw Lizin aan de staatssecretaris voor Ontwikkelings-samenwerking over «het Overlevingsfonds en het gemeenschappelijke programma (IFAD/UNDP/WHO/UNICEF) voor duurzame voedselvoorziening».

De heer Vergote aan de minister van Justitie over «de mensonwaardige behandeling, onnodige opsluiting in veiligheidscellen en respectloze ondervragingstechnieken van verdachten tijdens hun voorarrest in Belgische gevangnissen».

PRÉSIDENCE DE M. SWAELEN, PRÉSIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER SWAELEN, VOORZITTER

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 15 h 5 m.
De vergadering wordt geopend om 15 h 5 m.

EXCUSÉS — VERONTSCHULDIGD

Mme Cornet d'Elzuis, à l'étranger; Mme Dardenne, MM. Jonckheer, Weyts, en mission à l'étranger, et Santkin, pour devoirs professionnels, demandent d'excuser leur absence à la réunion de ce jour.

Afwezig met bericht van verhindering: mevrouw Cornet d'Elzuis, in het buitenland; mevrouw Dardenne, de heren Jonckheer, Weyts, met opdracht in het buitenland, en Santkin, wegens ambtsplichten.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving aangenomen.

MEDEDELING

Handelspraktijken en bescherming van de consument

COMMUNICATION

Pratiques du commerce et protection du consommateur

De Voorzitter. — Overeenkomstig artikel 101, vierde lid, van de wet van 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument heeft de Vice-Eerste minister en minister van Economie en Telecommunicatie bij brief van 17 mei 1996 aan de Senaat overgezonden, het jaarverslag 1995 over de werking van de waarschuwingsprocedure.

Conformément à l'article 101, alinéa 4, de la loi du 14 juillet 1991 sur les pratiques du commerce et sur l'information et la protection du consommateur, le Vice-Premier ministre et ministre de l'Économie et des Télécommunications a transmis au Sénat, par lettre du 17 mai 1996, le rapport annuel 1995 sur le fonctionnement de la procédure d'avertissement.

— Neergelegd ter griffie.

Dépôt au greffe.

VOORSTELLEN — PROPOSITIONS

Inoverwegingneming — Prise en considération

De Voorzitter. — Aan de orde is thans de bespreking over de inoverwegingneming van voorstellen.

L'ordre du jour appelle la discussion sur la prise en considération de propositions.

U heeft de lijst ontvangen van de verschillende in overweging te nemen voorstellen met opgave van de commissies waarnaar het Bureau van plan is ze te verwijzen.

Vous avez reçu la liste des différentes propositions à prendre en considération, avec indication des commissions auxquelles le Bureau envisage de les renvoyer.

Leden die opmerkingen mochten hebben, gelieve mij die vóór het einde van de vergadering te doen kennen.

Je prie les membres qui auraient des observations à formuler de me les faire connaître avant la fin de la séance.

Tenzij er afwijkende suggesties zijn, zal ik beschouwen dat die voorstellen in overweging zijn genomen en verwezen naar de commissies die door het Bureau zijn aangeduid.

Sauf suggestions divergentes, je considérerai les propositions comme prises en considération et renvoyées aux commissions indiquées par le Bureau.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

ORDRE DES TRAVAUX

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Bourgeois voor een opmerking betreffende onze agenda.

De heer Bourgeois (CVP). — Mijnheer de Voorzitter, het was mijn bedoeling om hier vandaag een mondelinge vraag te stellen aan minister Daerden. Ik werd echter opgebeld met de mededeling dat zowel de minister als zijn medewerkers zich in Parijs bevinden en het bijgevolg niet mogelijk was om tegen vandaag een antwoord op mijn vraag voor te bereiden. Ik werd verzocht om mijn vraag volgende week te stellen, maar ik heb net vernomen dat er volgende week geen vergadering zou zijn.

Ik dacht nochtans dat, wanneer een minister hier niet kan aanwezig zijn om te antwoorden op een mondelinge vraag die tot hem is gericht — ik begrijp dat een minister niet altijd in het land kan zijn —, hij een collega verzoekt om in zijn naam te antwoorden. Overigens zouden ministers ook schikkingen moeten nemen om op donderdag aanwezig te kunnen zijn om op vragen, die hen zowel in de Kamer als in de Senaat gesteld kunnen worden, te antwoorden.

De Voorzitter. — Ik neem acte van uw opmerking, mijnheer Bourgeois.

Ten eerste meen ik dat de openbare zitting van de Senaat en van de Kamer, in het bijzonder de donderdag, voor de ministers heilig moet zijn. Een minister mag een inhuldiging van een TGV-lijn niet laten voorgaan op zijn aanwezigheid in Kamer of Senaat, wat hier het geval is.

Ten tweede is het wel mogelijk, als een minister werkelijk verhinderd is, dat hij aan één van zijn collega's vraagt om hem te vervangen, maar dit mag slechts uitzonderlijk gebeuren. Het is geenszins de gewoonte. Een minister moet zelf antwoorden op de vragen die hem hier worden gesteld.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER VERREYCKEN
AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN
BINNENLANDSE ZAKEN OVER «DE RIT PER POLITIE-
COMBI VAN MEVROUW DEMEESTER DOORHEEN
ANTWERPEN»

QUESTION ORALE DE M. VERREYCKEN AU VICE-
PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE L'INTÉRIEUR
SUR «LE TOUR D'ANVERS EFFECTUÉ PAR MME
DEMEESTER EN CAMIONETTE DE POLICE»

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Verreycken aan de Vice-Eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken over «de rit per politie-combi van mevrouw Demeester doorheen Antwerpen».

Het woord is aan de heer Verreycken.

De heer Verreycken (Vl. Bl.). — Mijnheer de Voorzitter, tijdens het voorbije weekeinde ondernam mevrouw Wivina Demeester, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid, een uitstap doorheen Antwerpen. Hiervoor kon zij een beroep doen op een combi van de Antwerpse politie. Volgens de media was dit bezoek of onaangekondigd, of minstens «vrij onverwacht». Voor zover mij bekend is, behoort de verantwoordelijkheid voor de politie nochtans uitsluitend tot de bevoegdheid van het departement van Binnenlandse Zaken.

Tijdens de uitstap werd de Vlaamse minister geconfronteerd met de bloedige zegeningen van de multiculturele smeltkroes. Het ware in dat licht misschien aangewezen dat alle verdedigers van deze smeltkroes een dergelijke rit zouden ondernemen. Het zou hun subjectieve onveiligheidsgevoelens ongetwijfeld omzetten in objectieve gevoelens.

Mijn vragen zijn de volgende.

Ten eerste, werden dit bezoek en deze rondrit op voorhand gemeld aan de diensten van de minister?

Ten tweede, kan iedereen meerijden met een politie-combi? Indien niet, aan wie is dit recht dan voorbehouden? Speelt bijvoorbeeld de titel «schaduwminister voor stedelijk beleid» hierbij een rol?

De Voorzitter. — Het woord is aan Vice-Eerste minister Vande Lanotte.

De heer Vande Lanotte, Vice-Eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken. — Mijnheer de Voorzitter, het bezoek van mevrouw Demeester aan de politie van Antwerpen is een zaak van de stad Antwerpen. Indien iemand graag meegaat met een politiepatrouille, moet hij dat vragen aan de burgemeester of aan de politiecommissaris. Hiervoor bestaan geen bijzondere regels. De politie beslist of de persoon al dan niet kan meegaan.

Mijns inziens was het een goede beslissing om mevrouw Demeester te laten meegaan. Zoiets kadert immers in haar bevoegdheden in het algemeen en in haar bevoegdheid inzake preventiebeleid in het bijzonder. Het zou goed zijn indien ook andere verantwoordelijken dit zouden doen, op een geordende wijze natuurlijk en met de toestemming van de politie.

Iedereen kan dus zo'n vraag stellen aan de politie. Ik vind wel dat deze zaak op een objectieve manier moet worden weergegeven en dat de vraagsteller zich niet moet baseren op oprispingen.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Verreycken voor een repliek.

De heer Verreycken (Vl. Bl.). — Mijnheer de Voorzitter, ik apprecieer het dat de Vice-Eerste minister in zijn antwoord zegt dat iedereen zo'n bezoek kan aanvragen. Dit zet mij ertoe aan een plaats te reserveren in de volgende politie-combi die een rondrit door Borgerhout maakt. Dit interesseert mij immers ten zeerste. Ik zal het antwoord van de Vice-Eerste minister ook doorgeven aan de politie van de stad Antwerpen.

Wat het bezoek zelf van mevrouw Demeester betreft, begrijp ik uiteraard dat zij zich in Antwerpen wil profileren en haar partijgenoot Leo Delcroix hierbij wil voor zijn. Het gaat hier om een electoraal spelletje. Ik heb er wel problemen mee dat de politie daar voor wordt misbruikt.

Ik meen ook dat het vergezellen van de politie door allerhande personen moet worden beperkt. Indien iedereen hiervan gebruik maken, zonder zich te kunnen beroepen op een of andere bevoegdheid, dan gaan wij naar een totale chaos. Het kan ook niet dat de gemeente of de politie toestemming voor zo'n bezoek kan verlenen zonder zich hiervoor te baseren op een of andere regel. Waar legt men hierbij de grens? Bestaat niet het gevaar dat men zich enkel zal baseren op de politieke kleur van de aanvrager? Daar heb ik problemen mee, want dan zou het kunnen dat men bepaalde zaken toedekt. Er moeten dus criteria worden opgesteld en zulke activiteiten mogen zeker niet ingegeven zijn door electorale overwegingen.

De Voorzitter. — Het woord is aan Vice-Eerste minister Vande Lanotte.

De heer Vande Lanotte, Vice-Eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken. — Mijnheer de Voorzitter, de heer Verreycken heeft mijn woorden verkeerd begrepen. Ik heb willen zeggen dat er ter zake geen wettelijke bepalingen zijn. Ik ga ervan uit dat de politie en de gemeente de aanvragen correct beoordelen. Een minister kan volgens mij toch wel beschouwd worden als iemand die verantwoordelijkheidszin heeft. Het is dus normaal dat de politie op de vraag van een minister ingaat. De heer Verreycken voert hier overigens zelf een electoraal spelletje op.

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

Mijnheer de Vice-Eerste minister, ik maak van deze gelegenheid gebruik om u te signaleren dat uw departement nog 24 schriftelijke vragen van senatoren moet beantwoorden. Ik dring erop aan die achterstand zo spoedig mogelijk op te halen. (*Applaus.*)

De heer Vande Lanotte, Vice-Eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken. — Mijnheer de Voorzitter, wij proberen sinds anderhalve maand die achterstand op te halen. U moet wel weten dat het aantal vragen in stijgende lijn gaat. Wij beantwoorden maandelijks een twintigtal vragen en wij zitten nu ongeveer met een achterstand van anderhalve maand. Wij willen op zoveel mogelijk vragen van kamerleden en senatoren antwoorden. Ik denk trouwens dat mijn achterstand in de Kamer nog groter is. Wij doen echter ons best. Ik heb instructies gegeven om de schriftelijke vragen systematisch op te volgen, maar ik vraag u enige clementie, gewoon omdat wij zoveel vragen krijgen.

De Voorzitter. — De Senaat heeft alle begrip voor de moeilijkheden die u ondervindt bij het beantwoorden van de schriftelijke vragen, mijnheer de Vice-Eerste minister. U moet echter weten dat het stellen van schriftelijke vragen één van de meest voor de hand liggende manieren is waarop het Parlement van de Regering inlichtingen kan krijgen.

Wanneer de schriftelijke vragen niet binnen een redelijke termijn worden beantwoord, dan resulteren ze in mondelinge vragen en interpellaties, waardoor de agenda van het Parlement en van de Regering onnodig wordt bezwaard.

Antwoorden binnen een redelijke termijn is dan ook de eerste vereiste. Daarom ben ik zo vrij de ministers hierop te wijzen.

La parole est à M. Hatry.

M. Hatry (PRL-FDF). — Monsieur le Président, je voudrais à la fois vous remercier et vous féliciter d'avoir évoqué ce problème en séance plénière. Toutefois, au nom de l'égalité de traitement, je vous demande de bien vouloir nous informer des autres retards enregistrés en matière de réponse aux questions écrites. En effet, le délai est encore plus long pour certains collègues de M. Vande Lanotte que pour ce dernier.

M. le Président. — J'ai profité de la présence du ministre en séance pour aborder ce problème, monsieur Hatry. Il va de soi que je poserai la même question aux autres ministres concernés.

QUESTION ORALE DE M. HATRY AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DES FINANCES ET DU COMMERCE EXTÉRIEUR SUR «LE RECOURS EN ANNULATION DU GOUVERNEMENT FÉDÉRAL CONTRE UNE ORDONNANCE DE LA RÉGION BRUXELLOISE INTERDISANT L'EXONÉRATION DU PRÉCOMPTE IMMOBILIER POUR LES IMMEUBLES INOCCUPÉS»

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER HATRY AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN FINANCIËN EN BUITENLANDSE HANDEL OVER «HET BEROEP TOT Vernietiging dat de federale regering heeft ingesteld tegen een Ordonnantie van het Brusselse Gewest die vrijstelling van onroerende voorheffing verbiedt voor leegstaande gebouwen»

M. le Président. — L'ordre du jour appelle la question orale de M. Hatry au Vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur sur «le recours en annulation du Gouvernement fédéral contre une ordonnance de la Région bruxelloise interdisant l'exonération du précompte immobilier pour les immeubles inoccupés».

La parole est à M. Hatry.

M. Hatry (PRL-FDF). — Monsieur le Président, la Région bruxelloise a introduit, par l'ordonnance du 23 juillet 1995, une disposition qui rend pratiquement impossible, sauf dans le cas de bâtiments officiellement déclarés insalubres, la possibilité de bénéficier de l'exonération du précompte immobilier, même en cas d'inoccupation involontaire. L'adoption de cette ordonnance, dont je ne partage pas les objectifs et dont je critique également la technique, a pour but exclusif de doter la Région bruxelloise de nouvelles ressources financières, le tout étant dissimulé par des arguments de sauvegarde du patrimoine et une volonté prétendue de lutter contre l'existence d'immeubles inoccupés.

D'après les informations communiquées, un recours en annulation aurait été introduit par le Conseil des ministres, sous prétexte de violation des règles établies par la Constitution ou en vertu de celles-ci, pour déterminer les compétences respectives de l'État, des Communautés et des Régions.

La Cour d'arbitrage a-t-elle tranché ce litige, et dans quel sens ? Dans l'hypothèse où la réaction de la Cour d'arbitrage serait négative, l'État fédéral envisage-t-il d'autres initiatives, comme par exemple, l'intervention du comité de concertation avec les Régions et les Communautés ou d'autres voies, soit de droit, soit pratiques, pour se soustraire à cette fiscalité que je juge moi-même tout à fait abusive ?

M. le Président. — La parole est à M. Maystadt, Vice-Premier ministre.

M. Maystadt, Vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur. — Monsieur le Président, comme M. Hatry l'indique, l'État a effectivement introduit un recours contre l'ordonnance du 23 juillet 1995. L'affaire est donc pendante devant la Cour d'arbitrage.

La procédure des mémoires est actuellement clôturée. La fixation de la date d'audience aura lieu prochainement.

Par ailleurs, la Conférence interministérielle des Finances et du Budget est saisie de manière plus large de la problématique du précompte immobilier afin d'assurer une application juste et efficace de ce prélèvement.

M. le Président. — La parole est à M. Hatry pour une réplique.

M. Hatry (PRL-FDF). — Monsieur le Président, je remercie M. le Vice-Premier ministre de sa réponse, qui envisage le problème dans sa globalité.

En fait, je n'ai obtenu aucune réponse aux questions précises que j'ai posées.

Ne soyez dès lors pas étonné, monsieur le Vice-Premier ministre, si, dans quelques semaines, je suis amené à vous interroger à nouveau sur le même thème et à vous poser des questions précises, exigeant des réponses tout aussi précises.

M. le Président. — La parole est à M. Maystadt, Vice-Premier ministre.

M. Maystadt, Vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur. — Monsieur le Président, il est clair que je ne répondrai pas de manière plus précise aussi longtemps que le litige sera pendant devant la Cour d'arbitrage.

M. le Président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER ANCIAUX AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN FINANCIËN EN BUITENLANDSE HANDEL OVER «HET BELEID VAN DE NATIONALE LOTERIJ, DIE DE JEUGD WIL AANZETTEN TOT GOKKEN»

QUESTION ORALE DE M. ANCIAUX AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DES FINANCES ET DU COMMERCE EXTÉRIEUR SUR «LA POLITIQUE DE LA LOTERIE NATIONALE, CONSISTANT À INCITER LA JEUNESSE AUX JEUX DE HASARD»

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Anciaux aan de Vice-Eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel over «het beleid van de Nationale Loterij, die de jeugd wil aanzetten tot gokken.»

Het woord is aan de heer Anciaux.

De heer Anciaux (VU). — Mijnheer de Voorzitter, de Nationale Loterij wil de jeugd blijkbaar aanzetten tot gokken. Vorig jaar verwezenlijkte de Nationale Loterij een omzet van ongeveer 37 miljard frank. Met allerlei marketingmiddelen en een doorgedreven informatisering poogt ze dit enorme bedrag nog op te trekken. Klaarblijkelijk heeft voor de Staat de inkomstenvererving absolute voorrang op tal van sociaal-maatschappelijke bekommernissen. Het verslavingsverschijnsel en de toememende verarming van een deel van de bevolking — waaronder het cliënteel — zal de Loterij of de overheid een zorg wezen.

De Nationale Loterij wil nu bovendien een nieuwe markt aanboren of — zeg ik beter — uitbuiten. Volgende week zal een nieuw kratlotje «Trix» op de markt komen. Het wordt gelanceerd met een zeer jong ogende reclamecampagne die zich officieel tot jonge volwassenen tussen 18 en 25 jaar richt. Klaarblijkelijk wil men Trix door reclamespotjes met grappige speelgoed- en animatiefiguurtjes ook bij tieners populair maken.

Heeft de Vice-Eerste minister er ooit aan gedacht aan de Nationale Loterij ook ethische spelregels op te leggen ? Hoe ver denkt hij te kunnen gaan met dit «brood en spelen» voor de bevolking ? Dient de overheid, die toch een zeer streng verbod op kansspelen aan de bevolking oplegt, dan zelf niet het goede voorbeeld te geven ? Aanvaardt de Vice-Eerste minister dat er door het omzeilen van de wettelijke en reglementaire regels ook erg jonge mensen

het slachtoffer worden van dit officieel georganiseerde gokspel? Houdt de Regering rekening met het risico op een snellere uitbreiding van de verslavingsfenomenen nu het dualisme in onze samenleving verder toeneemt en de verpaupering van de bevolking steeds meer om zich heen grijpt? Wordt er rekening gehouden met de druk die kinderen kunnen uitoefenen op hun ouders om toch maar Trix aan te kopen? Welke morele en ethische krijtlijnen moeten het binnenhalen van staatsinkomsten beperken?

De Voorzitter. — Het woord is aan Vice-Eerste minister Maystadt.

De heer Maystadt, Vice-Eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel. — Mijnheer de Voorzitter, vanaf 28 mei eerstkomend zal de Nationale Loterij biljetten in de handel brengen van een nieuwe instantloterij, Trix genaamd. Deze nieuwe loterijvorm vult het bestaande gamma van biljettenloterijen aan. De bescheiden verkoopprijs van 25 frank voor een Trix-biljet maakt deze loterijvorm interessanter voor het jonge publiek dan de Presto of de Subito. Met het adjectief «jong» bedoel ik geenszins minderjarigen, maar wel een publiek van jonge volwassenen. De reclamecampagne ter lancering van de Trix wil humoristisch en modern zijn, maar bevat geen enkele specifiek op minderjarigen gerichte boodschap.

De vraag van de heer Anciaux heeft in feite betrekking op het ethisch aspect van de organisatie van loterijen. Dit is geen nieuw probleem. Reeds bij de goedkeuring van de wet van 31 december 1851 op de loterijen en van de wetten van 5 juli 1964 en van 22 juli 1991 betreffende de Nationale Loterij werd erover in het Parlement gediscussieerd.

In essentie kwam het oordeel van de wetgever erop neer dat een algemeen verbod op loterijen onvermijdelijk clandestiene loterijen zou doen ontstaan. Om die reden heeft de wetgever het opportuun geacht de organisatie van openbare loterijen toe te vertrouwen aan een openbare instelling zoals de Nationale Loterij. Op grond van haar lange ervaring kan de Nationale Loterij besluiten dat de verschillende vormen van biljettenloterijen het publiek nooit dermate afhankelijk heeft gemaakt dat sommigen tot onverantwoorde daden zouden worden aangezet. Overigens is de sfeer die in een krantenwinkel heerst helemaal niet te vergelijken met de sfeer in een speelzaal of in drankgelegenheden met speelautomaten.

Ik durf dus te besluiten dat de Trix, die sterk lijkt op de reeds sinds maart 1995 bestaande Serratch, redelijkerwijs niet voor een omwenteling van de huidige situatie zal zorgen.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Anciaux voor een repliek.

De heer Anciaux (VU). — Mijnheer de Voorzitter, ik dank de Vice-Premier voor zijn antwoord. Ik heb inderdaad vragen bij de ethische en morele aspecten van het organiseren van een nationale loterij, maar ik zal deze discussie, die al meer dan een eeuw wordt gevoerd, hier zeker niet nog eens overdoen. Ik neem ook aan dat een algemeen verbod, clandestiene loterijen kan doen ontstaan en dat de Staat daarom zelf een loterij heeft georganiseerd.

Dat betekent echter niet dat de Nationale Loterij niet voorzichtig moet zijn en niet moet onderzoeken of haar activiteiten aanleiding geven tot afhankelijkheid en verslaving. Voorlopig stelt de Vice-Eerste minister mij gerust door te verklaren dat er daarvoor geen aanwijzingen zijn. Toch wil ik er wel voor waarschuwen dat de prijs van de Trix-lootjes — slechts 25 frank per stuk — er eigenlijk op wijst dat ze echt bedoeld zijn voor zeer jonge mensen. U ontkent dat trouwens niet, mijnheer de Vice-Eerste minister. Ik weet ook wel dat winkeliers reglementair geen lootjes mogen verkopen aan jongeren onder de achttien jaar. Heel deze situatie doet mij echter denken aan het fenomeen van de flipflo's, dat een van uw collega's onlangs nog heeft trachten af te remmen. De Nationale Loterij gaat hier op dezelfde manier te werk.

Ik houd erg veel van humoristische en van moderne zaken, maar zoals we in de pers konden lezen, is de hele campagne rond de Trix-lootjes wel degelijk gericht op zeer jonge mensen. Nu ben ik alles behalve een paternalist die allerlei zaken wil verbieden

omdat ze de verloedering van de jeugd in de hand zouden werken, maar men mag niet vergeten dat met een loterij die kinderen aanzet om een bepaald produkt te kopen, eigenlijk de ouders onder druk worden gezet.

Ik dring er dan ook op aan dit aspect van de zaak niet uit het oog te verliezen. Persoonlijk ben ik er trouwens niet helemaal van overtuigd dat de Nationale Loterij voor een aantal mensen geen negatieve gevolgen heeft en geen afhankelijkheid of verslaving veroorzaakt, vooral niet nu verpaupering en dualiteit in onze samenleving sterk toenemen.

De Voorzitter. — Het woord is aan Vice-Eerste minister Maystadt.

De heer Maystadt, Vice-Eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel. — Mijnheer de Voorzitter, ik zal de opmerkingen en bekommernissen van de heer Anciaux aan de directeur-generaal van de Nationale Loterij overbrengen.

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

Monsieur le Vice-Premier ministre, vous ne serez pas étonné que je fasse mention d'un certain arriéré dans la réponse aux questions écrites qui vous sont adressées par des sénateurs. En effet, à ce jour, 21 questions n'ont pas encore reçu de réponse. La lecture du *Compte rendu analytique* de la Chambre m'apprend que cela représente une proportion de 24 p.c. Je suis néanmoins certain que vous allez veiller à ce que cet arriéré soit résorbé dans les meilleurs délais.

M. Maystadt, Vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur. — Monsieur le Président, puisque vous m'interrogez, à juste titre, sur l'arriéré dans les réponses aux questions écrites, je tiens à dire que j'ai toujours souhaité que mon département y réponde dans les délais prescrits.

Sans vouloir nier que certains retards sont parfois dus à des lenteurs administratives qui sont peut-être inhérentes au fonctionnement d'un grand département, je dois néanmoins attirer l'attention sur le fait que, par leur nature même, certaines questions ne peuvent obtenir de réponse qu'après un temps considérable.

En matière fiscale, nous nous trouvons devant deux types de difficultés.

Premièrement, un certain nombre de questions sont purement et simplement des demandes de consultation gratuite. Nous avons le sentiment qu'un certain nombre d'avocats ont manifestement découvert cette filière et inondent mon département de questions ayant trait à des cas très précis. La réponse à ces questions-là exige autant de temps que celui nécessaire au service du contentieux pour régler ce genre de dossiers.

Deuxièmement, les demandes d'ordre statistique exigent parfois un travail considérable lorsque, et c'est sans doute trop souvent le cas, ces statistiques ne sont pas disponibles. Je pourrais vous citer des cas pour lesquels plusieurs fonctionnaires de mon département ont fourni un travail de plusieurs semaines pour établir des statistiques qui n'étaient pas disponibles.

Je demande donc un peu d'indulgence pour ce qui concerne ces deux types de questions. Je reconnais cependant que, pour d'autres questions, la réponse pourrait être fournie dans les délais et que, dans ce cas, aucune excuse ne peut être invoquée.

M. le Président. — Je vous remercie, monsieur le Vice-Premier ministre. Vous avez entièrement raison d'attirer notre attention sur cette double difficulté. Nous sommes conscients du fait que certaines questions difficiles exigent beaucoup de travail mais je puis vous assurer que le Sénat est extrêmement vigilant lors de l'examen de la recevabilité des questions. Un des critères est d'ailleurs que les questions posées par les sénateurs ne peuvent tendre à obtenir de la documentation ou des renseignements purement statistiques. Nous tentons donc d'éliminer ce type de questions.

Pour terminer, je me réjouis de constater qu'une bonne volonté se manifeste de part et d'autre.

QUESTION ORALE DE MME DELCOURT-PÊTRE AU MINISTRE DES AFFAIRES SOCIALES SUR «LE REMBOURSEMENT DE LA PILULE CONTRACEPTIVE»

MONDELINGE VRAAG VAN MEVROUW DELCOURT-PETRE AAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN OVER «DE TERUGBETALING VAN DE PIL»

M. le Président. — L'ordre du jour appelle la question orale de Mme Delcourt au ministre des Affaires sociales sur «le remboursement de la pilule contraceptive».

La parole est à Mme Delcourt.

Mme Delcourt-Pêtre (PSC). — Monsieur le Président, dans le cadre des mesures d'économie imposées au secteur du médicament, le Gouvernement a notamment pris une mesure, favorable aux patients, consistant en une diminution de 2 p.c. du prix des spécialités remboursables à partir du 1er mai, et ce en concertation avec l'industrie pharmaceutique.

Dans cette liste de médicaments remboursables figurent depuis 1989 les pilules contraceptives dont l'INAMI assure actuellement le remboursement à concurrence de 20 p.c.

Certaines firmes pharmaceutiques ont informé le ministre des Affaires économiques, qui contrôle le prix des médicaments, qu'elles souhaitent ne pas modifier le prix de base des pilules qu'elles commercialisent. Elles ont dès lors demandé que ces pilules ne figurent plus dans la liste des médicaments remboursables. Si elles obtiennent gain de cause, cela se traduira pour les femmes par une augmentation immédiate de l'ordre de 20 p.c. du prix de leur pilule contraceptive.

Compte tenu de la faveur que connaissent les contraceptifs oraux dans notre pays et du fait que les contraceptifs concernés représentent environ 80 p.c. du marché, les conséquences d'un «déremboursement», particulièrement pour les femmes à faibles revenus, risquent d'être dramatiques.

Par ailleurs, il me paraît inadmissible que des firmes pharmaceutiques, aussi puissantes soient-elles, puissent faire reporter entièrement sur les patientes les conséquences d'une décision politique, par ailleurs prise en concertation avec toute l'industrie pharmaceutique.

Forcer ainsi les femmes à se tourner vers d'autres marques de pilules qui restent remboursées, voire vers un autre moyen contraceptif, alors que ce sont des motifs médicaux et psychologiques qui les ont amenées à choisir telle pilule, est en soi tout à fait blâmable.

Mme la ministre peut-elle me faire savoir s'il existe, dès lors, des moyens de contraindre ces firmes pharmaceutiques à exécuter les décisions politiques prises lors des tables rondes sur le prix du médicament et à empêcher un «déremboursement», qui risque d'être néfaste pour la santé publique?

M. le Président. — La parole est à Mme De Galan, ministre.

Mme De Galan, ministre des Affaires sociales. — Monsieur le Président, je remercie Mme Delcourt de me permettre d'éclaircir cette affaire d'une autre manière que par le biais de la presse ou de communiqués tronqués.

La deuxième table ronde sur le prix du médicament s'est tenue à Mons, le 7 février de cette année. Elle réunissait les trois ministres compétents en la matière, à savoir le ministre des Affaires économiques, mon collègue de la Santé publique et moi-même, ainsi que les médecins, les mutuelles, l'industrie pharmaceutique, les distributeurs et les pharmaciens.

À l'issue de cette table ronde, plusieurs décisions ont été prises. Nous avons d'abord décidé du blocage des prix des médicaments pour l'année 1996, ainsi que de l'instauration de ce fameux réseau Pharmanet qui doit permettre une prescription plus adéquate et l'adaptation d'un certain nombre de pratiques de la part des praticiens prescripteurs et des mutualités.

Nous avons également décidé de l'entrée en vigueur au 1er mai d'une diminution de 2 p.c. sur le prix des médicaments remboursés. Cependant, nous avons accordé un délai supplémentaire d'un

mois aux pharmaciens, grossistes, distributeurs, pour se conformer à cette mesure, afin de leur permettre de s'adapter à cette situation. En effet, ils doivent également tenir compte d'un certain nombre d'impératifs en la matière, notamment en ce qui concerne la rotation des stocks. Cette diminution étant répercutée sur le prix du ticket modérateur, le patient en bénéficiera également.

Une autre décision visait à diminuer de 0 à 5 p.c. le prix des médicaments commercialisés depuis plus de quinze ans, et ce à partir du 1er septembre. Je me suis déjà expliquée sur le sujet, de manière très concrète, à la Chambre, lors d'une interpellation qui m'a été adressée par plusieurs collègues, tant de la majorité que de l'opposition. Cette diminution sera appliquée à partir du moment où l'industrie parviendra à trouver un montant équivalent d'économies en travaillant au niveau de simples copies de médicaments, lesquelles se distinguent des médicaments génériques et ne nécessitent pas d'études au niveau de la recherche fondamentale.

D'autres mesures décidées au cours de cette deuxième table ronde devront être peaufinées lors de la troisième table ronde, laquelle se tiendra en été.

Personnellement, lorsque je conclus un accord, je m'y tiens, en particulier lorsque celui-ci recueille l'assentiment des différentes parties concernées, à savoir, en l'occurrence, des représentants du monde de l'industrie ainsi que des intermédiaires et des prescripteurs.

J'ai cependant appris au mois d'avril que trois firmes avaient décidé de ne plus inscrire leurs spécialités dans la liste des médicaments à rembourser et qu'elles renonçaient à ce que je considérais pourtant comme un avantage. En effet, en général, les firmes préfèrent que leurs médicaments soient remboursés, ne fût-ce que pour des raisons de stratégie commerciale.

Ces firmes ont fait part de leur décision, par lettre, à l'INAMI et au ministère des Affaires économiques.

En tant que responsable des deniers publics et de la santé des patients, mais aussi en tant que femme, j'ai réagi et j'ai examiné les textes. Sur la base de la loi et non pas de l'arrêté royal qui ne donne pas au ministre compétent le pouvoir d'obliger au remboursement mais qui lui accorde le pouvoir de rembourser dès l'instant où les procédures sont mises en cause, j'ai demandé aux trois instances de l'INAMI de me remettre un avis quant à l'opportunité de cette démarche. Ces avis me seront remis dans un délai d'environ deux mois. Pendant cette période, comme je l'ai fait savoir, les choses resteront en l'état. La liste des médicaments dont le prix est diminué de 2 p.c., signée par Sa Majesté le Roi et par moi-même, paraîtra dans le *Moniteur belge* de demain ou d'après-demain, dans une édition spéciale car cette liste est assez longue. Par ailleurs, les spécialités produites par les trois firmes en question y sont reprises.

De plus, j'ai demandé à l'INAMI d'étudier une modification des textes qui, pour des raisons majeures de santé publique, permettrait aux ministres des Affaires sociales et de la Santé de maintenir certains produits dans la liste des médicaments à rembourser, et ce afin d'éviter que pareil incident se reproduise pour d'autres spécialités, qu'il s'agisse d'antibiotiques ou autres.

Dès l'instant où des normes budgétaires sont fixées, il importe que les firmes, très soucieuses du marché en termes de stratégie commerciale — ce que je peux comprendre —, ne négligent pas l'aspect de santé publique. Tant pour les spécialités en cause produites par ces trois firmes que pour d'autres, un moyen doit être dégagé pour maintenir leur remboursement.

Entre-temps, un accord a été conclu avec l'ensemble des mutualités. Si, au niveau des officines, le moindre problème se pose — rupture de stock ou autres — la patiente peut demander le formulaire 704. Cette modalité assez technique, j'en conviens, est très utile. Ce formulaire lui permettra de se faire rembourser la valeur du ticket modérateur à l'officine.

Je vous vois réticent, monsieur Devolder, mais il s'agit pourtant de l'accord qui a été conclu ces derniers jours avec les mutualités pour ce type de produit. Nous attendons que les instances de l'INAMI aient rendu leurs trois avis sur cette démarche que je trouve peu correcte par rapport à l'accord de base.

Je pense poursuivre dans ce sens, mais j'ai invité les firmes à se réunir à nouveau pour discuter sereinement de l'accord qui avait été conclu unanimement à Mons le 7 février 1996.

M. le Président. — La parole est à Mme Delcourt pour une réplique.

Mme Delcourt-Pêtre (PSC). — Monsieur le Président, je remercie madame la ministre et je me réjouis de sa réponse. Il s'agit ici du respect d'un accord et il ne serait pas juste que les citoyens — en l'occurrence des femmes — en fassent les frais.

Des arrêtés royaux devront sans doute être pris. Je demande à madame la ministre d'être vigilante quant aux délais qui seront nécessaires à cette fin.

M. le Président. — La parole est à Mme De Galan, ministre.

Mme De Galan, ministre des Affaires sociales. — Monsieur le Président, je tiens à dire à Mme Delcourt que je veillerai attentivement aux suites de l'affaire.

M. le Président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER BOUTMANS AAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN OVER «HET UNESCO-VERDRAG BETREFFENDE HET CULTURELE ERFGOED VAN DE MENSHEID»

QUESTION ORALE DE M. BOUTMANS AU MINISTRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES SUR «LA CONVENTION DE L'UNESCO SUR LE PATRIMOINE CULTUREL DE L'HUMANITÉ»

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Boutmans aan de minister van Buitenlandse Zaken over «het UNESCO-Verdrag betreffende het culturele erfgoed van de mensheid».

Het woord is aan de heer Boutmans.

De heer Boutmans (Agalev). — Mijnheer de Voorzitter, al verschillende jaren wordt door mijn fractiegenoten, maar ook door anderen, aangedrongen op de ondertekening en de ratificatie van het UNESCO-Verdrag betreffende het culturele erfgoed van de mensheid.

Wat staat de ratificatie in de weg? België moet onderhand een van de laatste landen zijn waar de conventie nog niet geldt en is alleszins het laatste land van de Europese Unie.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Derycke.

De heer Derycke, minister van Buitenlandse Zaken. — Mijnheer de Voorzitter, het UNESCO-Verdrag betreffende het culturele erfgoed van de mensheid had af te rekenen met een aantal typisch Belgische institutionele moeilijkheden.

Van 1972 tot 1982 was er in België geen interesse voor dit akkoord. In 1980 werd deze materie een exclusieve gewestbevoegdheid en vanaf 1986 werd getracht de Gewesten tot een eensgezind standpunt te bewegen, echter zonder succes. Bij de grondwetsherziening van 1993 werd evenwel in niets voorzien voor een toetreding van België tot verdragen die betrekking hebben op materies die tot de exclusieve bevoegdheden van Gemeenschappen en/of Gewesten behoren. Er was dus met betrekking tot deze overeenkomst een juridisch vacuüm.

Aangezien er op dat moment wel belangstelling was voor toetreding werkte mijn departement in overleg met de Gewesten en de Gemeenschappen, inclusief met de Duitstalige Gemeenschap, een ad hoc-procedure uit. Hierdoor krijgt België alsnog de mogelijkheid om tot deze overeenkomst toe te treden. De federale Regering kreeg hiervoor, bij wijze van uitzondering, ook de toestemming van de betrokken autoriteiten. Het ontwerpinstrument van toetreding kan eerstdaags naar het Staatshoofd worden gedragen.

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1995-1996
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1995-1996

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Boutmans voor een repliek.

De heer Boutmans (Agalev). — Mijnheer de Voorzitter, ik dank de minister voor het goede nieuws. Ik wens hem toch nog te vragen of hij al zicht heeft op het verdere gevolg, want in principe moet de toetreding goedgekeurd worden door vier parlementen.

De minister zal mij wellicht antwoorden dat deze aangelegenheid buiten zijn bereik ligt. Hebben wij al zicht op de bijdrage van België in het, in het verdrag voorziene, fonds? Is de lijst van monumenten die België zal indienen reeds samengesteld, of zijn de werkzaamheden nog niet zo ver gevorderd?

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Derycke.

De heer Derycke, minister van Buitenlandse Zaken. — Mijnheer de Voorzitter, alle parlementen hebben de zaak behandeld en de werkzaamheden verkeren in een finaal stadium. De financiering en uitvoering behoort tot de exclusieve bevoegdheid van de Raden.

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

MONDELINGE VRAAG VAN MEVROUW THIJS AAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN OVER «DE BEHANDELING VAN BELGISCHE GEDETINEERDEN IN MAROKKO EN DE HOUDING VAN ONZE DIPLOMATIEKE VERTEGENWOORDIGERS TER ZAKE»

QUESTION ORALE DE MME THIJS AU MINISTRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES SUR «LE TRAITEMENT DE DÉTENUÉS BELGES AU MAROC ET L'ATTITUDE DE NOS REPRÉSENTANTS DIPLOMATIQUES À CET ÉGARD»

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van mevrouw Thijs aan de minister van Buitenlandse Zaken over «de behandeling van Belgische gedetineerden in Marokko en de houding van onze diplomatieke vertegenwoordigers ter zake».

Het woord is aan mevrouw Thijs.

Mevrouw Thijs (CVP). — Mijnheer de Voorzitter, in *Het Nieuwsblad* van dinsdag jongstleden las ik met verontwaardiging het verhaal van een jonge Belgische vrouw die in het Marokkaanse Tanger, na een groteske rechtsprocedure, wegens drugsmokkel werd veroordeeld tot 2,5 jaar cel. Hierover werd enige tijd geleden reeds een vraag gesteld aan de minister en ik heb zijn antwoord daarop nog eens nagelezen. Ik stel vast dat onze diplomatieke vertegenwoordigers opnieuw wegens hun lakse houding met de vinger worden gewezen en dat deze in vergelijking met het diplomatiek personeel aan andere ambassades een totaal ondermaatse houding aannemen. Ik wil mij in het geheel niet uitspreken over schuld of onschuld van onze landgenoten, maar de verschrikkelijke behandeling in de gevangenis en de minieme interesse van onze diplomaten roepen toch wel enkele vragen op.

Is het juist dat onze diplomaten in Marokko zich nauwelijks iets aantrekken van de in moeilijkheden geraakte landgenoten? In zijn vorig antwoord had de minister het over een onderzoek betreffende de beschuldiging geuit aan het adres van de Belgische ere-consul in Tanger. Door wie werd dit onderzoek gevoerd? Tenslotte, welke houding neemt de Belgische Regering aan tegenover de onaanvaardbare rechtsbehandeling en tegenover de menonwaardige omstandigheden in de gevangnissen in Marokko? Wat zal ze doen om een verbetering ter zake af te dwingen? Is de Regering bereid om daartegen met klem te protesteren?

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Derycke.

De heer Derycke, minister van Buitenlandse Zaken. — Mijnheer de Voorzitter, in de periode dat ik minister van Buitenlandse Zaken ben, zijn er reeds herhaaldelijk problemen met Marokko

ter sprake gekomen in mondelinge vragen en interpellaties. Een aantal elementen van mijn antwoord van vandaag zijn dan ook terug te vinden in mijn vroegere antwoorden. Het verbaast mij telkens opnieuw dat men in de berichtgeving over dergelijke problemen blijft verwijzen naar de politieke verantwoordelijkheid. Nochtans, het feit dat een Belgisch staatsburger ergens wordt veroordeeld en in de gevangenis gestopt, heeft ab initio niets te maken met de werking van de Belgische Staat, zijn administraties of zijn ministeries. Ik vrees echter dat wij ons zullen moeten schikken in een nieuwe periode waarin steeds meer Belgische onderdanen naar het buitenland gaan, zij het niet altijd met eerbare bedoelingen. Sommigen houden zich met heel wat andere dan toeristische zaken bezig, met alle gevolgen vandien. Het zal dus zeker niet de laatste keer zijn dat ik op deze tribune een antwoord moet geven op een vraag rond een dergelijk probleem.

Ik wil kort schetsen wat wij ondernemen, maar ook zeggen wat wij niet kunnen doen en ook enige commentaar geven bij de beschuldigingen aan het adres van de ereconsul. Tenslotte wil ik het kort ook hebben over de toestand in de Marokkaanse gevangenissen.

De Senaat zal ongetwijfeld begrijpen dat het internationaal rechtsverkeer bepaalde regels vereist en ook dat elke regering in haar benadering van andere regeringen een zekere terughoudendheid aan de dag moet leggen. Elke regering kan immers de Belgische Regering bepaalde verwijten beginnen maken over ons gevangenisstelsel, onze rechtsprocedures en zo meer. In het kader van de Europese Unie hebben wij Marokko reeds herhaaldelijk aangespoord om zich aan de internationale rechtsregels te conformeren. Marokko heeft dat in zekere mate ook gedaan door een associatieakkoord te sluiten. Het minste dat men dan kan verwachten, is dat er respect wordt opgebracht voor mekaar interne juridische handel en wandel.

Wanneer een landgenoot in moeilijkheden geraakt in het buitenland verlenen eerst en vooral onze diplomatieke en consulaire vertegenwoordigers consulaire bijstand. Concreet betekent dit voor gevangenen die in buitenlandse gevangenissen vertoeven, dat erop wordt toegezien dat het recht op verdediging wordt nageleefd, dat de gevangenschap in normale omstandigheden plaatsvindt en dat een lid van de ambassade of het consulaat of, bij ontstentenis van een beroepsconsul, een ereconsul, regelmatig de gevangenen bezoekt. Voorts krijgen onze vertegenwoordigers ook specifieke richtlijnen om zich zo goed mogelijk in te zetten voor de belangen van onze landgenoten. Hierbij dienen zij natuurlijk de soevereiniteit van de andere Staat te respecteren.

In dit concrete dossier in verband met een gevangenschap in Marokko kan ik meedelen dat ons land zich heeft aangesloten bij een demarche van de Europese Unie bij de Marokkaanse autoriteiten, waarbij werd aangedrongen op een verbetering van de omstandigheden in de Marokkaanse gevangenissen. Ik ontken met klem dat onze diplomatieke en consulaire ambtenaren zich niet bekommeren om het lot van onze gedetineerde landgenoten. Mochten zij zwaar tekortschieten in hun verplichtingen, zouden zij overigens onmiddellijk naar België worden teruggeroepen.

Elke arrestatie waarvan mijn dienst op de hoogte wordt gebracht, wordt zowel door mijn consulaire diensten op het departement als door onze vertegenwoordiging ter plaatse van heel nabij gevolgd. Omwille van de privacy kan elke stap evenwel niet openbaar worden gemaakt. Het is echter fout daaruit te besluiten dat er niets wordt ondernomen.

In verband met de specifieke situatie in Tanger herinner ik eraan dat ik nog niet zolang geleden besloten heb een beroepskanselier aldaar te benoemen. Die moet er voor waken dat onze gedetineerde landgenoten daar professionele consulaire bijstand krijgen. Deze persoon zal nog vóór het einde van deze maand zijn werkzaamheden starten. Het is immers niet de eerste keer dat er problemen zijn in de streek van Tanger.

De tweede vraag had betrekking op de Belgische ereconsul in Tanger. De ambassade heeft in dat verband een onderzoek ingesteld. Nadat alle betrokken partijen werden gehoord, werd het onderzoek op 21 en 22 februari afgerond. Er werden echter geen concrete bewijzen gevonden die de beschuldigingen konden

staven. Gelet op de enorme werkdruk ter plaatse heeft mijn administratie mij wel aangeraden in Tanger een beroepsconsul te benoemen, wat dan ook zal gebeuren.

Ten derde werd er verwezen naar de mensonwaardige omstandigheden in de Marokkaanse gevangenissen. Nog niet zo lang geleden bezocht een afvaardiging van de Europese Unie, op uitnodiging van de Marokkaanse overheid, een vleugel van de gevangenis te Rabat waar de Europese gevangenen worden ondergebracht. Ook in bilateraal verband worden er geregeld initiatieven genomen. Zo zijn er bijvoorbeeld, op ons initiatief, regelmatig overbrengingen van gevangenen van Tanger naar Rabat.

Er worden tevens demarches gedaan om Marokko ertoe aan te sporen toe te treden tot het Verdrag van de Raad van Europa van 21 maart 1983 waardoor — wat toch erg belangrijk is — Belgische gedetineerden in Marokko naar een Belgische gevangenis zouden kunnen worden overgebracht. Dit behoort uiteraard tot de bevoegdheid van de minister van Justitie. Tot nu toe is de Marokkaanse overheid daarop echter nog niet ingegaan.

Ik wens mevrouw Thijs nogmaals te verzekeren dat mijn departement al het mogelijke doet om onze landgenoten die vaak in uiterst moeilijke omstandigheden in gevangenissen in het buitenland verblijven, bij te staan.

De Voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Thijs voor een repliek.

Mevrouw Thijs (CVP). — Mijnheer de Voorzitter, ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik veronderstel toch dat het voor de Regering erg vervelend is om telkens weer in de pers dergelijke beschuldigende artikels te lezen. Het recht op verdediging is toch een belangrijk recht van beschuldigen en dat heeft niets te maken met het geen respect hebben voor de juridische werkwijze in een bepaald land. Uit het bewuste artikel concludeer ik dat dit recht op verdediging toch wel met voeten wordt getreden. Ik dring bijgevolg aan op een nauwlettend toezicht van onze ambassades of consulaire diensten.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Derycke.

De heer Derycke, minister van Buitenlandse Zaken. — Mijnheer de Voorzitter, de ambassades en consulaten hebben als eerste verplichting ervoor te zorgen dat het recht op verdediging niet wordt geschaad.

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER DEVOLDER AAN DE MINISTER VAN LANDSVERDEDIGING OVER «DE NIEUWE UITGANGSKLEDIJ VAN DE LANDMACHT»

QUESTION DE M. DEVOLDER AU MINISTRE DE LA DÉFENSE NATIONALE SUR «LA NOUVELLE TENUE DE SORTIE DE LA FORCE TERRESTRE»

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Devolder aan de minister van Landsverdediging over «de nieuwe uitgangskledij van de landmacht».

Het woord is aan de heer Devolder.

De heer Devolder (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, de besissing omtrent het invoeren van een nieuwe uitgangskledij voor de landmacht werd over het algemeen goed onthaald bij de leden van de strijdkrachten. Over de modaliteiten van de aanschaffing heerst echter een algehele misnoegdheid bij de militairen. Via een circulaire van de landmacht vernam het personeel immers dat zij deze uitgangskledij new look zelf zullen moeten betalen, waardoor ongeveer de helft van de dotatie voor andere persoonlijke zaken verloren dreigt te gaan.

Kan de heer minister mij meedelen of de circulaire TB LOG 8-VI-A-2 van augustus 1990 met betrekking tot de kledij, de uitrusting, de nachtlegering en de eerste dotatie persoonlijke kledij nog steeds van toepassing is? Deze circulaire vermeldt dat de kledij in eerste dotatie gratis wordt verstrekt aan elke militair bij het invoeren van een nieuw persoonlijk kledijartikel waarvan de dracht in bepaalde omstandigheden verplicht kan zijn. Wanneer een kledingstuk dat deel uitmaakt van de eerste dotatie verandert van kleur, snit of model of wanneer het personeel verplicht is over te schakelen op het nieuwe kledijtype, wordt dit op basis van artikel 4 van deze circulaire gratis geleverd door de macht of is er voor de militair aanleiding tot recuperatie van de residuele waarde van het kledingstuk.

Aangezien de invoering van de nieuwe uitgangskledij beantwoordt aan de situatie beschreven in artikel 4, had ik graag van de minister vernomen voor welke vorm van tegemoetkoming zal worden gekozen.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Poncelet.

De heer Poncelet, minister van Landsverdediging. — Mijnheer de Voorzitter, in de eerste plaats kan ik de heer Devolder meedelen dat de circulaire TB LOG 8 — VI-A-2 van augustus 1990 met betrekking tot de kledij, de uitrusting, de nachtlegering in de eerste dotatie persoonlijke kledij nog steeds van toepassing is.

Van een gratis eerste dotatie is hier geen sprake, aangezien de uitgangskledij niet wordt beschouwd als een nieuw artikel, maar slechts als een nieuw model waarop artikel 4 van de aangehaalde circulaire van toepassing is. Hieruit volgt dat, wat de tegemoetkoming voor de aanschaffing van het nieuwe model van kledij betreft, wordt gekozen voor het systeem van de recuperatie van de residuele waarde van de bestaande kledingstukken. Deze residuele waarde wordt volgens eerder genoemde circulaire onder meer bepaald door de levensduur van het kledingstuk. De levensduur van de uitgangskledij wordt geschat op vier jaar.

Het personeel werd in juni 1995 op de hoogte gebracht van de invoering van het nieuw model uitgangskledij, waarvan het dragen slechts vier jaar later wordt verplicht, dus vanaf juli 1999. Het personeel dat geen vier jaar van de uitgangskledij zal kunnen genieten, kan zich deze kledij aanschaffen tegen gunstprijzen. Dit geldt bijvoorbeeld voor rekruten die voor een beperkte periode nog een oud model moeten aanschaffen of voor militairen die kort na de invoering van het nieuwe model op rust worden gesteld.

Er moet worden opgemerkt dat de categorie van de officieren een kledijvergoeding geniet. De andere personeelscategorieën genieten via een puntensysteem van een gecontingenteerde gratis bedeling.

Tenslotte behoort de invoering van een nieuw model van uitgangskledij tot de bevoegdheid van de stafchefs van de verschillende machten. Enkel in de landmacht bleek behoefte te bestaan aan een moderner model van uitgangskledij.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Devolder voor een repliek.

De heer Devolder (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, ik dank de minister. Hij heeft al mijn vragen duidelijk beantwoord.

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

QUESTION ORALE DE M. FORET AU MINISTRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES SUR «L'USAGE DU FRANÇAIS AUX JEUX OLYMPIQUES D'ATLANTA»

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER FORET AAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN OVER «HET GEBRUIK VAN HET FRANS OP DE OLYMPISCHE SPELEN VAN ATLANTA»

M. le Président. — L'ordre du jour appelle la question orale de M. Foret au ministre des Affaires étrangères sur «l'usage du français aux Jeux olympiques d'Atlanta».

La parole est à M. Foret.

M. Foret (PRL-FDF). — Monsieur le Président, on célèbre cette année le centenaire de la reprise des Jeux olympiques.

Depuis les premiers Jeux olympiques modernes d'Athènes en 1896, le français a été, pendant longtemps, la langue principalement utilisée au cours des Jeux. Son usage est d'ailleurs prescrit dans la Charte du CIO. Certes, l'anglais est devenu depuis lors la langue dominante, mais le français a toujours été maintenu.

Cette année, cependant, nous n'avons pas le sentiment que les efforts nécessaires ont été entrepris par tous les États francophones pour que le français soit effectivement défendu dans le cas des Jeux olympiques d'Atlanta.

Pour veiller au respect de la Charte du CIO, des démarches doivent être entreprises. Plusieurs nations francophones ont d'ailleurs chargé leur ambassadeur à Washington d'intervenir en ce sens auprès du département d'État.

Mme la ministre-présidente du Conseil de la Communauté française m'a informé avant-hier que certains résultats concrets avaient été obtenus par le Gouvernement de la Communauté française. Dès lors, M. le ministre pourrait-il me confirmer que son Gouvernement a bien entrepris les mêmes démarches? (*Applaudissements.*)

M. le Président. — La parole est à M. Derycke, ministre.

M. Derycke, ministre des Affaires étrangères. — Monsieur le Président, comme le dit M. Foret, le français est l'une des langues officielles du CIO: la Charte olympique stipule en effet que «les langues officielles du CIO sont le français et l'anglais. En cas de désaccord entre les textes français et anglais, le texte français fera autorité».

Je puis dès lors confirmer que, dans cet esprit, une démarche en faveur de l'usage du français lors des Jeux olympiques d'Atlanta a bien été effectuée par le consul général de Belgique à Atlanta auprès du *Atlanta Committee for the Olympic Games*. Notre consul général y a reçu l'assurance que le comité ferait autant usage du français que de l'anglais lors des Jeux olympiques du Centenaire en 1996.

M. le Président. — La parole est à M. Foret pour une réplique.

M. Foret (PRL-FDF). — Monsieur le Président, je me réjouis tout particulièrement de cette réponse qui me paraît résulter d'une bonne application de notre statut, partiellement de langue française, et d'une position de bon sens.

Dans le prolongement de cette intervention, j'aurais aimé que la même approche fût de mise lors de la grande compétition internationale de télévision qui s'est déroulée samedi dernier.

J'apprécie tout particulièrement la réponse qui vient d'être donnée et l'attitude qui sera adoptée aux Jeux olympiques en comparaison de certains comportements minimalistes, qui ne me paraissent pas de très bon aloi, dans le cas de la réponse du ministre Van den Brande et de la représentante de la BRTN lors du concours de l'Eurovision de la chanson. Dans un cas en néerlandais — ce que je comprends parfaitement pour le ministre Van den Brande —, mais en anglais pour la représentante de la BRTN, ce que je comprends beaucoup moins. (*Applaudissements.*)

M. le Président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

PROJET DE LOI PORTANT ASSENTIMENT AU TRAITÉ D'ENTENTE ET DE COOPÉRATION ENTRE LE ROYAUME DE BELGIQUE ET LA FÉDÉRATION DE RUSSIE, SIGNÉ À BRUXELLES LE 8 DÉCEMBRE 1993

PROJET DE LOI PORTANT ASSENTIMENT À L'ACCORD DE PARTENARIAT ET DE COOPÉRATION ÉTABLISSANT UN PARTENARIAT ENTRE LES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES ET LEURS ÉTATS MEMBRES, D'UNE PART, ET LA FÉDÉRATION DE RUSSIE, D'AUTRE PART, AUX ANNEXES 1 À 10, AUX PROTOCOLES 1 ET 2 ET À L'ACTE FINAL, FAITS À CORFOU LE 24 JUIN 1994

Discussion générale

WETSONTWERP HOUDENDE INSTEMMING MET HET VERDRAG INZAKE VERSTANDHOUDING EN SAMENWERKING TUSSEN HET KONINKRIJK BELGIE EN DE RUSSISCHE FEDERATIE, ONDERTEKEND TE BRUSSEL OP 8 DECEMBER 1993

WETSONTWERP HOUDENDE INSTEMMING MET DE OVEREENKOMST INZAKE PARTNERSCHAP EN SAMENWERKING WAARBIJ EEN PARTNERSCHAP TOT STAND WORDT GEBRACHT TUSSEN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN EN HUN LIDSTATEN, ENERZIJD, EN DE RUSSISCHE FEDERATIE, ANDERZIJD, MET DE BIJLAGEN 1 TOT 10, MET DE PROTOCOLLEN 1 EN 2 EN MET DE SLOTAKTE, GEDAAN TE KORFOE OP 24 JUNI 1994

Algemene beraadslaging

M. le Président. — Mesdames, messieurs, je suppose que l'assemblée sera d'accord pour joindre la discussion des projets de loi portant assentiment au Traité d'entente et de coopération entre le royaume de Belgique et la fédération de Russie, signé à Bruxelles le 8 décembre 1993 et portant assentiment à l'Accord de partenariat et de coopération établissant un partenariat entre les Communautés européennes et leurs États membres, d'une part, et la Fédération de Russie, d'autre part, aux annexes 1 à 10, aux protocoles 1 et 2 et à l'acte final, faits à Corfou le 24 juin 1994.

Ik stel de Senaat voor de wetsontwerpen houdende instemming met het Verdrag inzake verstandhouding en samenwerking tussen het koninkrijk België en de Russische Federatie, ondertekend te Brussel op 8 december 1993 en het wetsontwerp houdende instemming met de Overeenkomst inzake partnerschap en samenwerking waarbij een partnerschap tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Russische Federatie, anderzijds, met de bijlagen 1 tot 10, met de protocollen 1 en 2 en met de slotakte, gedaan te Korfoe op 24 juni 1994 samen te bespreken. (*Instemming.*)

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

La parole est au rapporteur.

M. Hatry (PRL-FDF), rapporteur. — Monsieur le Président, les deux rapports concernant ces projets portent respectivement les références 1/272-2 et 1/262-2.

Le premier projet lie la fédération de Russie à l'Union européenne par un accord de partenariat et de coopération, le second concerne un accord d'entente et de coopération entre le royaume de Belgique et la fédération de Russie.

Vous aurez remarqué que le volume de ces deux rapports est sensiblement différent. Le premier contient en effet douze pages. Le second n'en comporte que trois. Cette différence montre à suffisance le transfert de souveraineté de la Belgique vers les institutions européennes qui s'est opéré au cours des quarante dernières années dans le domaine des relations internationales. Cela témoigne en outre réellement du fait que, malgré les faiblesses de la politique étrangère et de sécurité de l'Union européenne, la PESC, nous menons une véritable action commune, qui a parfois

— hélas même trop souvent — bien du mal à s'extérioriser. Des traités comme ceux que nous sommes en train de ratifier sont néanmoins la preuve que des progrès sont en cours, même si, à notre avis, ils sont encore parfois insuffisants.

Lors de la discussion des deux projets, le ministre a développé un exposé tout à fait circonstancié. Pour le traité passé entre l'Union européenne et la fédération de Russie, il s'est plus particulièrement attaché au cadre des relations politiques existant entre les deux entités.

Le ministre a également rappelé les éléments qui ont justifié, malgré les fortes réticences émises à l'époque, l'adhésion de la Russie au Conseil de l'Europe. Vous vous souviendrez en effet que cette décision a été très controversée. Elle était néanmoins justifiée par la nécessité d'encadrer politiquement une Russie dont la stabilité future demeure incertaine.

Le ministre a également établi le bilan des aides accordées à la Russie. Il s'est plus particulièrement attardé sur les appuis financiers. Ces derniers n'ont cependant pas toujours l'ampleur que les journaux leur donnent. Une bonne partie de cette aide est en effet conditionnelle, la conditionnalité impliquant précisément que la Russie pose certains actes d'ordre économique, financier, social, démocratique, etc. Cette condition n'est pas toujours remplie au moment où les aides sont disponibles. Par conséquent, les chiffres réels sont très souvent inférieurs à ceux annoncés dans la presse. Ce pays a cependant bien besoin de soutien.

Enfin, dans le cadre de son exposé général sur la relation existant entre l'Union européenne et la Russie, le ministre a abordé le problème de la sécurité, qui est évidemment un de nos soucis majeurs.

Plusieurs questions ont été posées au cours de la discussion. La première d'entre elles concerne la propriété intellectuelle dont on sait très bien qu'elle était autrefois allégrement violée par l'URSS. Cette violation n'intervenait pas uniquement en ce qui concerne l'application des conventions quant au fond. En effet, après la reconnaissance des droits intellectuels, l'URSS rendait impossible le transfert des fonds correspondant aux droits que les auteurs avaient recueillis. Dès lors, les recettes des droits d'auteurs étaient obligatoirement dépensées dans une monnaie inconvertible — le rouble — qui allait se révéler largement surévaluée.

Le ministre a évoqué aussi le processus particulièrement long de la ratification dans notre pays, dû à la structure complexe de l'État belge. En effet, la plupart des traités concernent des matières touchant aux compétences de tous les différents échelons de pouvoir. Le grand traité liant l'Union européenne à la fédération de Russie contient des dispositions relevant des Régions ou des Communautés. En tout cas, il semble impossible que les traités se limitent aux seules matières fédérales.

Un autre problème concerne les importations jugées excessives par la Russie. Cette dernière est encore habilitée avant la ratification des traités à imposer des restrictions de type contingentaire ou douanier dans toute une série de domaines. Le nouveau traité permettra de réguler le phénomène et empêchera la répétition d'opérations restrictives unilatérales, comme celle qui s'est faite au détriment des vodkas produites en Belgique. Il faut savoir que notre pays, principal fournisseur de vodka en Russie après la Pologne, s'est vu imposer des restrictions financières frappant uniquement les importations de certaines provenances. Principalement les vodkas fabriquées dans les provinces d'Anvers et de Limbourg ont été, il y a quelques semaines, victimes de ce procédé.

L'organisation du secteur bancaire a également été abordée. Depuis le 1er janvier 1993, la matière est traitée dans le cadre de l'Union européenne, ce qui règle la question de la liberté d'accès.

Par ailleurs, la commission a examiné la question fondamentale de la sécurité nucléaire, tant au point de vue de la sécurité des installations civiles de production d'électricité — tristement illustrée par l'accident de Tchernobyl — qu'au point de vue du respect par la fédération de Russie des engagements internationaux pris par l'ex-URSS en matière de désarmement et de destruction des armes permettant autrefois l'*overkill*.

Le ministre a montré qu'un ensemble de réponses satisfaisantes a été apporté provisoirement à propos de ces deux problèmes, en dépit du coût extrêmement onéreux de la protection civile contre

les risques générés par la production d'électricité, lequel contrarie les investissements à grande échelle qui, en dehors de la fermeture pure et simple, sont seuls susceptibles d'empêcher la répétition d'un autre accident. Tout comme les pays d'Europe centrale et orientale, la Russie est dans l'impossibilité, faute de capitaux disponibles pour les investissements de rechange, de supprimer son appareil actuel de production d'énergie nucléaire pour le remplacer par des centrales électriques thermiques classiques. Il convient également de prendre en considération le fait que ce type de centrale utilise des combustibles fossiles augmentant de manière sensible la teneur en CO₂ de l'atmosphère. Il s'agit d'un véritable dilemme. Faut-il poursuivre dans la voie du nucléaire, relativement dangereuse là-bas, ou, au contraire, investir dans une production nécessitant le recours à l'énergie fossile, moins risquée en termes de sécurité, mais comportant des inconvénients écologiques majeurs ?

Le ministre a encore répondu à une série de questions relatives à l'assimilation de cet accord de partenariat et de coopération avec l'instauration d'une zone de libre échange, laquelle est actuellement hors de question. Nous n'ouvrons pas nos frontières de façon tout à fait libre aux produits originaires de Russie, pas plus que celle-ci ne le fait pour les nôtres.

Au cours des dernières négociations auxquelles a participé l'Union européenne, le large mandat généralement confié à la Commission européenne en termes de création de zones de libre échange a été contesté par les gouvernements de certains pays membres, qui ont notamment refusé l'organisation de telles zones avec l'Afrique du Sud et le Mexique, pour ne citer que deux des pays qui ont posé un problème au Conseil des ministres européen.

Il s'agit donc d'un simple accord dont l'évaluation, prévue en 1998, permettra de décider s'il est possible d'aller plus loin et d'envisager une ouverture aux échanges sur une échelle plus large.

Je voudrais, enfin, évoquer l'accord bilatéral ou Traité d'entente et de coopération entre le royaume de Belgique et la fédération de Russie, signé le 8 décembre 1993, quant au point relatif aux archives belges détenues à Moscou. Celles-ci présentent un intérêt majeur pour les historiens car toute l'histoire politique, en particulier du parti socialiste belge, entre les deux guerres mondiales, voire avant 1914, s'y retrouve. Pendant la guerre 1940-1945, les Allemands ont transporté ces archives à Berlin et, ensuite, les Russes les ont, à leur tour, emmenées à Moscou où il est donc nécessaire de se rendre pour parfaire sa connaissance du paysage politique belge entre les deux guerres...

Quoi qu'il en soit, il en va de ces archives comme du trésor de Priam de Troie : les Soviétiques ne veulent pas en restituer la moindre note mais, par contre, ils font preuve d'un libéralisme absolu en ce qui concerne la consultation de ces archives, par conséquent disponibles pour les membres de cette assemblée, leurs collaborateurs, les historiens, les scientifiques de nos universités, etc. Cette documentation est par ailleurs très abondante puisque, comme le ministre l'a signalé, le royaume de Belgique représente à lui seul 1 700 mètres d'archives...

Ces deux traités ont été ratifiés à l'unanimité par la commission des Affaires étrangères, neuf voix s'étant exprimées en faveur de leur adoption.

J'ai ainsi terminé mon rapport et voudrais maintenant formuler quelques commentaires à titre personnel.

Tout d'abord, nous nous trouvons à la veille d'une échéance extrêmement délicate pour l'avenir de la Russie et ses relations avec l'Union européenne. Le président sortant — qui l'eût cru voici un ou deux ans ? — est actuellement le porteur des espoirs de la démocratie et de l'Occident, ce qui peut paraître surprenant si l'on tient compte de la politique qu'il suit dans certains domaines. Je mets entre parenthèses la guerre civile menée contre les Tchétchènes ainsi que d'autres problèmes ayant contribué à désunir le président russe et les réformateurs qui constituaient la majorité du gouvernement et qui avaient entamé, à une vaste échelle, le processus d'ajustement et de transformation de l'économie.

À la lumière des sondages pratiqués à l'occasion de la campagne présidentielle et si l'on considère les trois candidats les mieux placés, l'Occident ne peut incontestablement souhaiter qu'une seule chose : que le mandat de l'actuel président soit renouvelé et que les deux candidats suivants ne réussissent pas à prendre le

pouvoir. En effet, même s'il contient quelques propos rassurants pour l'Occident, en réalité le programme des candidats autres que M. Eltsine a une coloration très différente selon qu'il est présenté vis-à-vis de l'Occident ou à la population russe, comme en témoignent les interviews de certains réformateurs, notamment Anatoly Chubais qui fut un ministre actif, ou Grigori Javlinski.

Sur le plan politique, il s'agit donc d'une échéance extrêmement importante qui trouve d'ailleurs son reflet dans des initiatives récentes dont nous avons pu faire la lecture dans les journaux des 11 et 12 mai derniers.

Ainsi, on peut constater que la Russie s'efforce d'éviter l'adhésion d'un trop grand nombre de pays d'Europe centrale et orientale au partenariat pour la paix proposé par l'OTAN, pour ne pas parler de l'adhésion directe souhaitée par la plupart d'entre eux. Ainsi, la Slovaquie, qui connaît des difficultés politiques évidentes, reçoit-elle une offre d'alliance politique et militaire avec la République russe, son voisin lointain, puisque, indirectement, l'Ukraine est actuellement dans une situation comparable et intermédiaire. La Slovaquie se verra offrir un certain nombre d'avantages si elle renonce à participer à l'OTAN ainsi qu'au partenariat pour la paix offert par l'OTAN à certains pays qu'elle ne peut pas encore considérer comme susceptibles d'adhérer.

Inversement, pour l'Occident, la Russie pose un énorme problème de démocratie, de poursuite des réformes, d'organisation politique et de relations avec l'Europe centrale et orientale à la faveur de ces élections. Nous devons rester attentifs et il est heureux que ce traité ait été conclu car il nous permet en tout cas de témoigner que nous ne sommes pas indifférents à l'orientation politique qui se dessine en Russie.

Je voudrais aussi apporter quelques éléments de type économique qui montreront à quel point il est important pour l'Occident que la Russie soit aidée. Je pense que l'on n'est pas assez conscient à quel point l'économie russe et le niveau de vie des Russes se sont effondrés. À la lumière des données comparatives des pays d'Europe centrale et orientale, nous pouvons constater que la Pologne, par exemple, aura retrouvé en 1996 son PNB de 1989 et l'aura même légèrement dépassé puisqu'elle se situe à 105 p.c. La République tchèque a un PNB estimé pour 1996 à 93 ou 94 p.c. de ce qu'il était en 1989. L'Europe de l'Est, dans son ensemble, se situe à 90 p.c. et la Hongrie également. Certes, il est assez pénible pour ces pays de se retrouver en dessous de leur niveau de vie d'avant la révolution de 1989, mais cela reste dans des limites supportables, compte tenu de la disparition de l'activité industrielle, la seule recensée par rapport aux services, qui a caractérisé ces pays jusqu'au début de la période révolutionnaire de 1989 à aujourd'hui. Les chiffres que je viens de citer sont malheureusement sans proportion avec l'effondrement du niveau de vie dans l'ancienne URSS, tout au moins dans la mesure où cet effondrement est reflété par l'information quantitative et statistique dont nous disposons.

Lorsque nous considérons, par rapport à 1989, le produit national brut des pays, anciennement de l'URSS, les plus proches de l'Europe, la situation est tout à fait différente.

Ainsi, le PNB de l'Ukraine ne représente plus que 40 p.c. de ce qu'il était en 1989. Cet effondrement de 60 p.c. est principalement dû à la disparition quasi totale des relations économiques qui liaient entre elles les différentes républiques de l'ex-URSS.

Le PNB de la république de Bélarus ne représente plus que 50 p.c. de ce qu'il était dans le passé.

Le pays qui se comporte le mieux, ou plutôt le moins mal, est la fédération de Russie, qui atteindra, en 1996, 57 ou 58 p.c. de son PNB de 1989.

Dans ces conditions, il n'est pas étonnant, dans l'espace économique russe tel qu'il est défini aujourd'hui, que des thèses extrêmes et brutales, de type communiste ou nationaliste, voient le jour.

Imaginez un instant ce que serait la réaction de notre pays si, dans le courant de cette année, le niveau de vie de la population avait baissé dans de telles proportions par rapport à 1989.

Je me suis permis de vous présenter ces quelques chiffres parce qu'ils soulignent à quel point il est important que l'on retrouve dans ces pays un niveau de vie acceptable, un espoir social, un

progrès économique. Si ce n'est pas le cas, ils risquent de tomber aux mains d'extrémistes dangereux qui, ayant à leur disposition les armes que l'on connaît, peuvent recourir à des opérations visant à détourner l'opinion publique vers un adversaire extérieur, ce qui constitue un pari extrêmement dangereux.

On constate cependant qu'à l'heure actuelle, un frein est mis à ces échos franchement négatifs. La chute du niveau de vie semble enrayée.

En 1995, le nombre de chômeurs était sans commune mesure avec celui des pays occidentaux. La Russie comptait cette année-là environ 8 p.c. de chômeurs, ce qui semble peu, mais il faut savoir que l'indemnisation du chômage est très faible, le recensement en souffrant.

En 1995 également, des investissements occidentaux ont été réalisés en Russie à concurrence de 5,2 milliards de dollars, ce qui montre qu'un effort a été accompli dans le domaine du développement d'activités nouvelles.

Quant à l'inflation, qui atteignait à un moment donné des milliers de pour-cent, elle ne se situe plus, si je puis dire, qu'à 131 p.c. par an, ce qui reste malgré tout un chiffre tout à fait excessif. Toutefois, en 1995, la production industrielle n'a plus baissé que de 3 p.c. En d'autres termes, nous sommes probablement arrivés à une situation extrême, qui ne peut que s'améliorer à l'avenir. Il nous reste à espérer que cette projection se réalise.

Voilà, monsieur le Président, quelques considérations supplémentaires en ce qui concerne ce problème de la Russie, qui est tout à fait actuel. Nous voyons avec beaucoup de réticences ces énormes difficultés qui se posent en matière de démocratie, de niveau de vie, de croissance ou encore de décroissance économique, mais il est clair que les deux traités qui nous sont soumis pour ratification constitueront un cadre efficace pour qu'à l'avenir, les choses aillent mieux que durant ces dernières années. (*Applaudissements.*)

BIENVENUE À UNE DÉLÉGATION DE LA RÉPUBLIQUE D'UKRAÏNE

WELKOM AAN EEN DELEGATIE UIT OEKRAÏNE

M. le Président. — Je salue la présence d'une délégation au parlement de la république d'Ukraine. (*Applaudissements.*)

Nous lui souhaitons un séjour agréable et utile dans notre pays et un bon retour.

HERVATTING VAN DE BESPREKING

REPRISE DE LA DISCUSSION

De Voorzitter. — Wij hervatten de aan de gang zijnde bespreking.

Nous reprenons la discussion en cours.

Het woord is aan de heer Bourgeois.

De heer Bourgeois (CVP). — Mijnheer de Voorzitter, namens de CVP-fractie sluit ik mij aan bij het verslag van de heer Hatry, dat een goede weergave is van de besprekingen in de commissie. Wij zijn uiteraard verheugd om de ratificatie van het verdrag inzake verstandhouding en samenwerking tussen ons land en de Russische Federatie en van de overeenkomst inzake partnerschap en samenwerking tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten en de Russische Federatie.

Zoals in de commissie wil ik ook hier in plenaire vergadering ingaan op een specifiek aspect in onze betrekkingen met de Russische Federatie. Het gaat meer bepaald om het probleem van de teruggave van de Belgische archieven. 1 700 strekkende meter Belgische archieven werden in 1945 vanuit Berlijn naar Moskou overgebracht. Hierover bestaan geen betwistingen. Wij weten over welke archieven het gaat en de eigenaars ervan zijn bekend.

Sedert 1991 werden er onderhandelingen gevoerd om dit probleem te regelen. In 1992 en 1993 werden er drie akkoorden inzake de samenwerking op het vlak van onderzoek en inzake de

teruggave van de archieven voorbereid. Die akkoorden zouden bij het officiële bezoek van president Jeltsin aan ons land op 15 december 1993 ter ondertekening worden voorgelegd. Op het laatste ogenblik werd de ondertekening echter uitgesteld. Sindsdien is de situatie niet meer veranderd. Ook de Voorzitter van de Senaat heeft zich tijdens zijn bezoek aan de Russische Federatie met dit probleem bezigehouden.

De Raad van Europa steunt ons standpunt inzake de teruggave van de archieven. Hij heeft immers twee Belgische amendementen aan zijn advies nummer 193 van 25 januari 1996 gehecht. In dat advies wordt er op aangedrongen dat Rusland het raadplegen van de buitenlandse archieven vergemakkelijkt en dat het die archieven zo vlug mogelijk teruggeeft. Hierover werd uitgebreid gesproken in de commissie. De minister zegde dat onze wetenschapslui geen problemen ondervinden bij het consulteren van de archieven. Volgens hem was echter de teruggave ook de ideale oplossing.

De ratificatie van deze verdragen is volgens mij het geschikte moment om die vraag opnieuw aan de Russische Federatie te stellen. Uit een advies van de *Conseil international des archives* blijkt immers dat de situatie niet vlug zal veranderen indien er geen nieuwe initiatieven worden genomen door ons land of door andere landen, zoals Nederland, Duitsland, Frankrijk en Polen, die met hetzelfde probleem zitten. Daarom breng ik dit punt hier ter sprake. Ik vraag de minister nieuwe initiatieven te nemen, zodat de akkoorden waarover in 1993 al een overeenstemming werd bereikt, zo vlug mogelijk door ons land en de Russische Federatie worden ondertekend. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à Mme Bribosia.

Mme Bribosia-Picard (PSC). — Monsieur le Président, la montée en puissance du communisme, la création de l'URSS et sa disparition en 1991 auront marqué l'ensemble du XXe siècle. La fin du pouvoir totalitaire a ouvert de nouvelles possibilités tant en Europe de l'Est que dans les pays de l'ex-URSS.

En décembre 1991, deux ans après la chute du mur de Berlin — le 11 novembre 1989 —, s'extrayaient de la gangue soviétique quinze États désormais indépendants dont douze sont actuellement unis au sein de la Communauté des États indépendants. À la différence des pays d'Europe de l'Est qui avaient conservé quelques attributs de leur identité, les pays de l'ex-URSS avaient été amalgamés sous le manteau de la culture soviétique. Tout venait de Moscou, tout convergeait vers Moscou. Le divorce des États a montré le caractère hétéroclite des entités qui formaient l'URSS. La CEI est, en conséquence, une construction bien fragile.

La Russie, le plus grand pays de la CEI, est dans une situation économique préoccupante, cela a déjà été dit. Les réformes économiques entreprises tentent de conduire cette économie en transition vers une économie de marché. Mais la désorganisation de l'État permet à des facteurs criminogènes de se développer à grande échelle : mafias, trafics de minerais, de drogue, d'armes, de matières nucléaires...

Si la Russie peut être considérée comme une puissance moyenne au niveau économique, elle n'en reste pas moins l'héritière officielle de l'ex-URSS et de son arsenal nucléaire. Il existe donc une asymétrie évidente entre puissance économique, puissance militaire et puissance politique.

La chute du mur de Berlin et la fin de l'URSS ont influencé le développement de tout le continent européen. De nouvelles perspectives se sont ouvertes à l'Est, mais de nouveaux risques sont également apparus. Contrairement à la déclaration humoristique de Jean-Pierre Chevènement, ancien ministre socialiste français, selon laquelle la chute du mur de Berlin n'aurait fait qu'une seule victime, Jacques Delors, l'Union européenne a un rôle encore plus grand à jouer dans la stabilisation du continent européen et, notamment, de sa partie orientale.

L'accord de partenariat et de coopération établissant un partenariat entre la Communauté européenne et ses États membres, d'une part, et la fédération de Russie, d'autre part, rencontre cet objectif. Cet accord couvre l'ensemble de la coopération politique, commerciale, économique et culturelle entre la Communauté européenne et la fédération de Russie.

Épinglons que cet accord de partenariat et de coopération vise, notamment, à encourager le processus de coopération régionale entre les pays de l'ex-URSS, afin de promouvoir la prospérité et la stabilité dans la région. L'Union européenne attachait une importance particulière à l'inclusion de cet élément. Nous soulignons ce point, car la relative spécialisation économique des différentes régions de l'ex-URSS sous le régime communiste continue à poser des problèmes. Par exemple, l'Ukraine dépend pour une large part de la Russie quant à son approvisionnement énergétique, ce qui entraîne d'évidentes conséquences géostratégiques, mais, par contre, les armes nucléaires étaient principalement concentrées en Ukraine.

Le second traité à l'ordre du jour, le traité d'entente et de coopération entre la Belgique et la fédération de Russie, marque l'intérêt de notre pays pour ses nouveaux partenaires de l'Est de l'Europe et pour la Russie en particulier. L'importance stratégique, politique et économique n'a pas échappé au Gouvernement belge.

Si la position de la Russie sur la scène européenne est incontournable, car seul un partenariat entre l'Occident et la Russie permettra d'établir stabilité et prospérité, cette ouverture de l'Europe semble se faire sans beaucoup de gages. On peut s'interroger sur le bien-fondé de l'adhésion de la Russie au Conseil de l'Europe lorsque l'on constate la violence déployée en Tchétchénie. Certains argumentent que le Conseil de l'Europe influencera favorablement la Russie, d'autres considèrent que le Conseil de l'Europe, symbole du respect et de la protection des droits de l'homme sur notre continent, y a perdu son âme.

Certains aspects de la politique étrangère russe nous inquiètent.

Il semble qu'il y ait une tentative de former à nouveau des blocs autour de la Russie.

Premièrement, la résolution dénonçant l'illégalité de la dissolution de l'URSS, adoptée le 15 mars à la Douma russe par les communistes, ne peut nous laisser indifférents.

Deuxièmement, je citerai l'accord de rapprochement historique conclu entre la Russie, la Biélorussie, le Kazakhstan et le Kirghizistan, le 29 mars dernier. Même si la création d'un État commun n'est pas à l'ordre du jour, cette démarche s'inscrit bien dans le courant de nostalgie qu'ont les Russes à propos de l'URSS. Ils ne regrettent certainement pas les goulags ni les pénuries mais bien la libre circulation des personnes à l'intérieur de l'URSS, l'emploi pour tous, y compris pour les femmes, l'existence de crèches et de nombreux services rendus à la population.

Troisièmement, l'«union» entre la Biélorussie et la Russie procède du même esprit.

Quatrièmement, les Accords de Tachkent organisent un traité de sécurité collective entre la Russie, l'Arménie, le Kazakhstan, le Kirghizistan, l'Ouzbékistan et le Tadjikistan.

Ces tentatives de rapprochement inquiètent beaucoup les pays qui veulent échapper à la sphère d'influence russe. L'Ukraine est divisée mais, en général, tente de se rapprocher de l'Union européenne tandis que la Pologne ne jure que par son adhésion à l'OTAN. Cette situation risque de mener à des tensions dangereuses pour la stabilité de ces régions, car le lendemain du jour où nous avons rencontré une délégation de parlementaires polonais, nous avons reçu ici, au Sénat, une délégation russe qui, sur un ton presque menaçant, nous a dit que si la Pologne entrait dans l'OTAN, ce serait considéré comme un acte inamical vis-à-vis de la Russie.

Or, il n'y aura pas de sécurité en Europe sans la participation de la Russie. L'élargissement de l'OTAN, sa relation avec l'UEO et l'Union européenne sont de grands défis pour les années qui viennent.

La question de la sûreté nucléaire est une autre source de préoccupation. L'état des réacteurs nucléaires est désolant. Les risques de prolifération sont énormes; ils ont été récemment mis en évidence par Jacques Attali qui a également été reçu au Sénat. C'est sans doute le risque le plus probable dans l'immédiat.

Je ne reviendrai pas sur la question tchétchène et l'abominable violence qui l'a caractérisée.

Les prochaines élections présidentielles russes seront un test décisif pour la validité de la stratégie occidentale qui consiste à soutenir Boris Eltsine sans aucune nuance. Il est vrai que le retour des communistes serait encore plus dommageable.

L'Union européenne est en pleine phase de transformation. La décision politique d'accueillir, au sein de l'Union, certains pays d'Europe centrale et orientale a été prise. Un des enjeux de la CIG est de permettre à une union élargie de fonctionner efficacement et démocratiquement. Peut-être serons-nous, dans un avenir prévisible, vingt-cinq membres au sein de l'Union. Les récentes vicissitudes de la politique européenne tendent à détourner le débat des véritables enjeux. La crise de la vache folle ne risque-t-elle pas de nous faire perdre la juste mesure des véritables enjeux de notre continent? (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Anciaux.

De heer Anciaux (VU). — Mijnheer de Voorzitter, ik heb slechts enkele bedenkingen bij het wetsontwerp houdende instemming met het Verdrag inzake verstandhouding en samenwerking tussen het koninkrijk België en de Russische Federatie, ondertekend te Brussel op 8 december 1993.

Meestal wordt in de memorie van toelichting van een wetsontwerp houdende instemming van een verdrag niet verwezen naar de politieke lijn van het land, waarmee wij een verdrag willen sluiten.

Om te beginnen wordt in dit ontwerp gewezen op de vele mistoestanden in de vroegere Sovjetunie en worden het einde van het communisme en de omwenteling toegejuicht, maar het besluit is toch dat de verdragen die destijds werden gesloten met de voormalige Sovjetunie worden vernieuwd met de huidige Russische Federatie. Zoiets roept toch bedenkingen op, zeker als men weet dat destijds de verdragen vaak feestelijk werden ondertekend en dat zelfs Koning Boudewijn bereid was naar de Sovjetunie te reizen.

Als men vond dat alles verkeerd was in de vroegere Sovjetunie, dan kan men beter zwijgen over de contacten van vroeger en over de verdragen die werden gesloten. Ofwel geeft men toe dat het er toch nog niet zo slecht aan toe ging, en dat wij daarom een aantal verdragen met de ex-Sovjetunie hebben gesloten. Het is het een of het ander.

Ik begrijp dat de minister spreekt over de moeizame omschakeling naar een markteconomie, die een noodzakelijke voorwaarde is voor welvaart, maar dat deze omschakeling een garantie zou zijn voor sociale rechtvaardigheid, daar ben ik nog niet zo zeker van.

De minister spreekt ook over een nauwe samenwerking tussen de Russische Federatie en de Europese Unie. Dit geldt zeker voor internationale fora, zoals de UNO, de CVSE, de Raad van Europa, de OESO en de G7, maar zeker niet voor de NAVO, want de Russische Federatie maakt daar geen deel van uit.

Dat dit verdrag thans ter goedkeuring wordt voorgelegd, past in de verkiezingsstrategie van de Russische president. Hem wordt alle lof toegezwaaid en hij kan die steun gebruiken.

Wat de ontwikkeling van bilaterale samenwerking op militair gebied betreft, is het toch niet onbelangrijk aandacht te hebben voor de militaire acties die de Russische Federatie onderneemt, waarbij de internationale samenleving toch wel bedenkingen moet hebben.

Wat de samenwerking op het gebied van milieubescherming betreft, is het belangrijk dat wij aandacht besteden aan de gevolgen van de slecht draaiende nucleaire installaties, de rampen die zich al hebben voorgedaan en die zich in de toekomst nog zouden kunnen voordoen.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Derycke.

De heer Derycke, minister van Buitenlandse Zaken. — Mijnheer de Voorzitter, ik zou de collega's willen danken en feliciteren met de kwaliteit van hun toespraken. Hoe langer de discussie over dit onderwerp duurt, hoe rijker de inhoud en hoe kritischer de toon wordt. Ik heb het daarmee niet moeilijk, want over de Russische geschiedenis is wellicht de laatste bladzijde nog niet geschreven, zo dit nu al mogelijk zou zijn. Het hele veranderingsproces is nog volop aan de gang en het eindresultaat ervan blijft nog steeds even onvoorspelbaar. Maandag en dinsdag jongstleden had ik het voorrecht in de Oekraïne en in Moldavië te verblij-

ven. Zo kwam ik een heel stuk dichterbij de realiteit te staan en kan ik heel wat elementen die in de discussie werden aangebracht bevestigen en zelfs kracht bijzetten.

Het probleem dat de heer Bourgeois heeft opgeworpen betreffende onze archieven, is wellicht het gemakkelijkst op te lossen. De heer Bourgeois heeft gelijk aan te dringen om op de ingeslagen weg verder te gaan. Het westen mag zijn diplomatieke rol ten opzichte van Rusland niet laten vallen. Uit heel wat lectuur en ook uit persoonlijke contacten heb ik geleerd dat geen enkel land ter wereld de historische gang van zaken in Rusland ingrijpend kan beïnvloeden. Er is geen reden om aan te nemen dat deze algemene waarheid gedurende de jongste honderd jaren is veranderd. Een heel aantal kenmerken van het tsarisme waren eigen aan het communisme en kunnen nu ook in het post-communisme worden teruggevonden. Rusland is een grote natie met een enorm ontwikkelingspotentieel die zelf de loop van haar geschiedenis bepaalt. Onze landen kunnen trachten een invloed uit te oefenen, maar zullen er de historische loop der dingen niet kunnen keren. Wij zijn dus verplicht terug te vallen op een model van samenwerking op economisch, militair en cultureel vlak. Dat is de enige werkbare methode om deze gekwetste natie binnen ordentelijke lijnen naar de 21e eeuw te leiden. De uitwisseling van archieven past perfect in deze culturele benadering. Waarom zouden wij daarop niet blijven aandringen, niet zozeer vanuit egoïstische beslomeringen over ons eigen verleden, maar uit respect voor de principes van de Raad van Europa waartoe ook een grote natie als Rusland zich heeft geëngageerd?

In zijn politieke benadering van de Russische Federatie heeft het westen ontegensprekelijk gekozen voor geleidelijkheid, wettelijke omkadering en samenwerking. De Raad van Europa is de hoogste emanatie van deze politiek. Als hoogste morele rechter over de democratie en de mensenrechten heeft de Raad van Europa een zeer grote soepelheid aan de dag weten te leggen om het lidmaatschap van Rusland mogelijk te maken. Ik wil de Raad van Europa daarvoor met alle lofbetuigingen eren, maar tegelijk waarschuwen voor de risico's van deze politiek. Een grote natie als Rusland wenst niet altijd te aanvaarden dat leden van de Raad van Europa of andere multilaterale organisaties haar de les lezen. De leden van de parlementaire vertegenwoordiging bij de Raad van Europa zullen dit beleid tijdig dienen te evalueren.

In antwoord op een bijzonder degelijke interpellatie van de heer Borginon in de Kamer van volksvertegenwoordigers heb ik vorige week verklaard dat onze flexibele houding niet eindeloos politiek rekbaar is. Het westen zou wel eens de weerslag kunnen ondervinden van zijn politiek die voor een stuk is ingegeven door opportunisme. Wij moeten met Rusland een soort «balanspolitiek» voeren, waarbij wij enerzijds dit grote land respecteren en het anderzijds trachten op te nemen in de verschillende organisaties, zonder dat wij daarbij onze eigen principes prijs geven. De democratisering in Rusland zal immers niet binnen een korte termijn zijn afgerond. Jeltsin is een belangrijk figuur, maar staat niet aan het einde van de evolutie.

Ik wil deze bespreking gebruiken om voor de voltallige Senaat en dus niet enkel voor de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen, één en ander over mijn bezoek aan Oekraïne te zeggen.

Wij moeten er voor oppassen geen nieuwe scheidingslijnen te trekken vanuit een comfortabel intellectueel denken of omdat wij nieuwe economische zones willen afbakenen. Zo zijn wij enerzijds geneigd Centraal-Europa in onze organisaties op te nemen, omdat men in deze landen denkt zoals wij maar, anderzijds, Oost-Europa dat binnen de invloedssfeer van Rusland ligt niet en later te zien wat er daarmee moet gebeuren. Het zou fundamenteel verkeerd zijn de enorme historische kans die ons op het ogenblik wordt geboden en die wij waarschijnlijk niet meer zullen krijgen, niet voldoende te benutten.

Bovendien is mij opgevallen dat het GOS een zeer onzeker verband is. Mevrouw Bribosia heeft erop gewezen dat het GOS en Rusland willen evolueren naar sterk congruente politieke ideeën op het vlak van douanebepalingen en economische en militaire samenwerking, maar dat zij uiteindelijk een zeer broos geheel vormen dat wij niet mogen overschatten, maar ook niet mogen onderschatten. Bovendien wordt dit geheel eigenlijk nog niet echt «beleefd» door landen als Oekraïne en Moldavië die zich duide-

lijk meer op het Westen willen oriënteren. Andere landen zijn dan weer van oordeel dat zij ook een evenwicht moeten vinden met Rusland omdat het hun onmiddellijke economische partner is. De heer Hatry en mevrouw Bribosia hebben er trouwens ook op gewezen dat deze landen voor hun energie voor 95 pct. of meer afhankelijk zijn van Rusland. Dit is uiteraard een enorm politiek probleem.

Wij moeten ons niet beperken tot verbale samenwerking, maar al de mooie woorden ook omzetten in echte economische samenwerking, wat op het ogenblik het allerbelangrijkste is. De cijfers die de heer Hatry heeft geciteerd, zijn correct en tonen aan dat in de economische satellietstaten van de ex-Sovjetunie, zoals Oekraïne en Moldavië, het productieproces en de economische mogelijkheden nagenoeg tot de helft zijn teruggevallen. Elke politieke en militaire visie moet natuurlijk altijd wijken voor wat de mens het meest bezighoudt: zijn economische toekomst. Zoals wij hebben vernomen, past Moldavië zich volkomen aan aan de politiek van het IMF en de Wereldbank. Ik denk dat dit inderdaad een goede oplossing is, maar indien al deze maatregelen niet gevolgd worden door economische kansen, zijn zij zinloos. Daarom moeten wij hopen dat de Westeuropese landen in deze moeilijke periode van politieke overgang genoeg lucide zijn en economische wil aan de dag leggen om met deze landen handel te drijven. Alleen daardoor kunnen zij een toekomst opbouwen en kunnen politieke systemen worden opengetrokken. Dat is zeer belangrijk. België, Vlaanderen en Wallonië investeren wel zeer sterk in Centraal-Europa, maar niet in dezelfde mate in Oost-Europa.

Het verheugt mij dat de Senaat een eensgezind standpunt inneemt over de gevoerde politiek. Door dit partnerschap ten volle uit te buiten kan, zoals de heer Hatry heeft gezegd, op voorwaarde dat het politiek klimaat verbeterd, in een tweede stadium een open handelspolitiek worden gevoerd met die landen. Wij moeten hopen dat Jeltsin, ook al is er veel kritiek op zijn beleid, de verkiezingen wint omdat dit voor de stabiliteit en de veiligheid van Europa het beste is.

Tot slot wens ik nog een opmerking te maken over de militaire uitbreiding. Wij moeten hier een duidelijk standpunt innemen ten opzichte van Rusland. Niet de NATO vraagt uitbreiding, maar de landen vragen lid te worden van deze instelling. De NATO was immers de afgelopen vijftig jaar de enige zekerheid voor stabiliteit in West-Europa. Ten opzichte van Rusland moeten wij kunnen aantonen dat de NATO geen offensief maar wel een defensief militair structureel geheel is. Wij moeten er ons evenwel voor hoeden geen onverhoedse stappen te doen tegen bijvoorbeeld Oekraïne. De non-offensiviteit moet met daden kunnen worden aangetoond. Wij moeten echter ook niet om de haverklap, omdat er bijvoorbeeld een verkiezing is in Rusland, onze militaire standpunten verloochenen. Wij moeten een open, duidelijke en ferme politiek voeren ten opzichte van Rusland. (*Applaus.*)

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close, et nous passons à l'examen des articles de chacun des projets de loi.

Daar niemand meer het woord vraagt, is de algemene beraadslaging gesloten en bespreken wij de artikelen van elk van de ontwerpen van wet.

PROJET DE LOI PORTANT ASSENTIMENT AU TRAITÉ D'ENTENTE ET DE COOPÉRATION ENTRE LE ROYAUME DE BELGIQUE ET LA FÉDÉRATION DE RUSSIE, SIGNÉ À BRUXELLES LE 8 DÉCEMBRE 1993

Discussion et vote des articles

WETSONTWERP HOUDENDE INSTEMMING MET HET VERDRAG INZAKE VERSTANDHOUDING EN SAMENWERKING TUSSEN HET KONINKRIJK BELGIE EN DE RUSSISCHE FEDERATIE, ONDERTEKEND TE BRUSSEL OP 8 DECEMBER 1993

Beraadslaging en stemming over de artikelen

M. le Président. — Nous passons à l'examen des articles du projet de loi portant assentiment au Traité d'entente et de coopération entre le royaume de Belgique et la fédération de Russie, signé à Bruxelles le 8 décembre 1993.

Wij bespreken nu de artikelen van het wetsontwerp houdende instemming met het Verdrag inzake verstandhouding en samenwerking tussen het koninkrijk België en de Russische Federatie, ondertekend te Brussel op 8 december 1993.

Artikel één luidt:

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77, eerste lid, 6°, van de Grondwet.

Article premier. La présente loi règle une matière visée à l'article 77, alinéa 1er, 6°, de la Constitution.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 2. Het Verdrag inzake verstandhouding en samenwerking tussen het koninkrijk België en de Russische Federatie, ondertekend te Brussel op 8 december 1993, zal volkomen uitwerking hebben.

Art. 2. Le Traité d'entente et de coopération entre le royaume de Belgique et la fédération de Russie, signé à Bruxelles le 8 décembre 1993, sortira son plein et entier effet.

— Aangenomen.

Adopté.

M. le Président. — Il sera procédé dans quelques instants au vote sur l'ensemble du projet de loi.

Wij stemmen zo dadelijk over het wetsontwerp in zijn geheel.

PROJET DE LOI PORTANT ASSENTIMENT À L'ACCORD DE PARTENARIAT ET DE COOPÉRATION ÉTABLISSANT UN PARTENARIAT ENTRE LES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES ET LEURS ÉTATS MEMBRES, D'UNE PART, ET LA FÉDÉRATION DE RUSSIE, D'AUTRE PART, AUX ANNEXES 1 À 10, AUX PROTOCOLES 1 ET 2 ET À L'ACTE FINAL, FAITS À CORFOU LE 24 JUIN 1994

Discussion et vote des articles

WETSONTWERP HOUDENDE INSTEMMING MET DE OVEREENKOMST INZAKE PARTNERSCHAP EN SAMENWERKING WAARBIJ EEN PARTNERSCHAP TOT STAND WORDT GEBRACHT TUSSEN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN EN HUN LIDSTATEN, ENERZIJD, EN DE RUSSISCHE FEDERATIE, ANDERZIJD, MET DE BIJLAGEN 1 TOT 10, MET DE PROTOCOLLEN 1 EN 2 EN MET DE SLOTAKTE, GEDAAN TE KORFOE OP 24 JUNI 1994

Beraadslaging en stemming over de artikelen

M. le Président. — Nous passons à l'examen des articles du projet de loi portant assentiment à l'Accord de partenariat et de coopération établissant un partenariat entre les Communautés européennes et leurs États membres, d'une part, et la fédération de Russie, d'autre part, aux annexes 1 à 10, aux protocoles 1 et 2 et à l'acte final, faits à Corfou le 24 juin 1994.

Wij bespreken nu de artikelen van het wetsontwerp houdende instemming met de Overeenkomst inzake partnerschap en samenwerking waarbij een partnerschap tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Russische Federatie, anderzijds, met de bijlagen 1 tot 10, met de protocollen 1 en 2 en met de slotakte, gedaan te Korfoe op 24 juni 1994.

Artikel één luidt:

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77, eerste lid, 6°, van de Grondwet.

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1995-1996
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1995-1996

Article premier. La présente loi règle une matière visée à l'article 77, alinéa 1er, 6°, de la Constitution.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 2. De Overeenkomst inzake partnerschap en samenwerking waarbij een partnerschap tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Russische Federatie, anderzijds, de bijlagen 1 tot 10, de protocollen 1 en 2 en de slotakte, gedaan te Korfoe op 24 juni 1994, zullen volkomen uitwerking hebben.

Art. 2. L'Accord de partenariat et de coopération établissant un partenariat entre les Communautés européennes et leurs États membres, d'une part, et la fédération de Russie, d'autre part, les annexes 1 à 10, les protocoles 1 et 2 et l'acte final, faits à Corfou le 24 juin 1994, sortiront leur plein et entier effet.

— Aangenomen.

Adopté.

M. le Président. — Il sera procédé dans quelques instants au vote sur l'ensemble du projet de loi.

Wij stemmen zo dadelijk over het wetsontwerp in zijn geheel.

WETSVOORSTEL TOT WIJZIGING VAN ARTIKEL 472
VAN HET WETBOEK VAN STRAFVORDERING

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

PROPOSITION DE LOI MODIFIANT L'ARTICLE 472
DU CODE D'INSTRUCTION CRIMINELLE

Discussion générale et vote des articles

De Voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het wetsvoorstel tot wijziging van artikel 472 van het Wetboek van strafvordering.

Nous abordons l'examen de la proposition de loi modifiant l'article 472 du Code d'instruction criminelle.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Goris (VLD), rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, ik zal mijn uiteenzetting kort houden, iedereen heeft immers het verslag ontvangen.

De commissie voor de Justitie heeft dit wetsvoorstel besproken in de vergadering van 23 april en 7 mei jongstleden.

Gewezen burgemeester Demaret poogde destijds het aanplakken van een veroordeling aan de paal op de Brusselse Grote markt te verhinderen. Met dit wetsvoorstel wenst collega Desmedt artikel 472 van het Wetboek van strafvordering te wijzigen.

Ik zal niet dieper ingaan op de grond van de zaak noch op de commissiebesprekingen. Ik kan u wel mededelen dat de commissie unaniem besloot artikel 472 van het Wetboek van strafvordering te wijzigen. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à M. Desmedt.

M. Desmedt (PRL-FDF). — Monsieur le Président, je voudrais simplement exprimer ma satisfaction de voir cette proposition de loi, que j'ai introduite au début de la législature, approuvée aujourd'hui par le Sénat.

Il est évident qu'elle vise un aspect tout à fait modeste du fonctionnement de notre appareil judiciaire puisqu'elle tend à supprimer l'obligation d'afficher les arrêts des cours d'assises rendus par défaut sur la place publique du chef-lieu de l'arrondissement où le

crime avait été commis. Cette disposition tout à fait obsolète était encore appliquée et donnait de notre justice une image désuète et folklorique.

En supprimant cette obligation dépassée, nous contribuons, dans une certaine mesure, à donner une vision plus moderne de notre justice. Cette proposition présente donc un intérêt évident.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Loones.

De heer Loones (VU). — Mijnheer de Voorzitter, in de eerste plaats wil ik de indiener van het voorstel feliciteren met zijn initiatief dat de volle steun van de Volksunie-fractie wegdraagt.

Tegelijk wil ik er echter op wijzen dat het toch wel bijzonder jammer is dat anderen onze aandacht moeten vestigen op onvolkomenheden in de wetgeving en op restanten van oude wetgeving die in een geactualiseerde wetgeving lang niet meer zouden mogen voorkomen. Iedereen herinnert zich waarschijnlijk levendig het beeld van de voormalige Brusselse burgemeester, gloriërend met zijn «schandpaal» midden op de Grote Markt. Daarom wil ik een vroeger door de Senaat goedgekeurd voorstel van oud-senator Cerehe van onder het stof halen, namelijk om een instituut voor wetsevaluatie op te richten. Het zou een zinnige taak zijn voor de nieuwe Senaat om dat voorstel effectief te realiseren. In het verslag wordt gewezen op enkele totaal verouderde artikelen. Het lijkt mij vandaag echt aangewezen om geheel onze oudere wetgeving aan te passen aan de nieuwe normen.

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close, et nous passons à l'examen des articles de la proposition de loi.

Daar niemand meer het woord vraagt in de algemene beraadslaging, verklaar ik ze voor gesloten en bespreken wij de artikelen van het wetsvoorstel.

Artikel één luidt:

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Article premier. La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 2. Artikel 472 van het Wetboek van strafvordering wordt vervangen door de volgende bepaling:

«Art. 472. Binnen drie dagen na de uitspraak wordt, door toedoen van de procureur-generaal of van zijn substituut, een uittreksel uit het veroordelend vonnis gezonden aan de directeur van registratie en domeinen van de woonplaats van de weerspannige.»

Art. 2. L'article 472 du Code d'instruction criminelle est remplacé par la disposition suivante:

«Art. 472. Un extrait du jugement de condamnation sera, dans les trois jours de son prononcé et à la diligence du procureur général ou de son substitut, adressé au directeur de l'enregistrement et des domaines du domicile du contumax.»

— Aangenomen.

Adopté.

M. le Président. — Il sera procédé tout à l'heure au vote sur l'ensemble de la proposition de loi.

We stemmen zo dadelijk over het wetsvoorstel in zijn geheel.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

ORDRE DES TRAVAUX

De Voorzitter. — Dames en heren, de eerstvolgende vergadering van de Senaat vindt plaats in de loop van de week van 3 juni eerstkomend.

La prochaine séance du Sénat aura lieu au cours de la semaine du 3 juin prochain.

Ik neem aan dat u bereid bent het aan uw Voorzitter over te laten de agenda vast te leggen.

Je présume que le Sénat laissera à son Président le soin de fixer l'ordre du jour. (*Assentiment.*)

VOORSTEL VAN RESOLUTIE VOOR EEN DOELGERICHT ONTWIKKELINGSBELEID EN EEN KRACHTDADIG AFRIKABELEID

Aangehouden stemmingen

Stemming over het voorstel van resolutie

PROPOSITION DE RÉOLUTION POUR UNE POLITIQUE DU DÉVELOPPEMENT ADÉQUATE ET UNE POLITIQUE AFRICAINE EFFICACE

Votes réservés

Vote sur la proposition de résolution

De Voorzitter. — Dames en heren, wij moeten thans stemmen over de aangehouden amendementen van het voorstel van resolutie voor een doelgericht ontwikkelingsbeleid en een krachtdadig Afrikabeleid.

Nous devons procéder maintenant au vote sur les amendements réservés de la proposition de résolution pour une politique du développement adéquate et une politique africaine efficace.

Wij moeten ons eerst uitspreken over het amendement nr. 3 van de heren Boutmans en Goris.

Nous avons à nous prononcer en premier lieu sur l'amendement n° 3 déposé par MM. Boutmans et Goris.

— Dit amendement, bij zitten en opstaan in stemming gebracht, wordt niet aangenomen.

Cet amendement, mis aux voix par assis et levé, n'est pas adopté.

De Voorzitter. — Wij moeten ons nu uitspreken over het amendement nr. 4 van de heren Boutmans en Goris.

Nous devons nous prononcer sur l'amendement n° 4 de MM. Boutmans et Goris.

Mag ik aannemen dat de vorige stemming ook geldt voor dit amendement?

Puis-je considérer que le vote précédent est également valable pour cet amendement? (*Assentiment.*)

Derhalve wordt dit amendement niet aangenomen.

En conséquence, cet amendement n'est pas adopté.

Nous devons nous prononcer maintenant sur la proposition de résolution.

Wij moeten ons nu uitspreken over het voorstel van resolutie.

La parole est à M. Foret pour une explication de vote.

M. Foret (PRL-FDF). — Monsieur le Président, le groupe PRL-FDF approuve les hautes valeurs morales qui motivent les auteurs de la résolution où transparaît bien un idéal de solidarité. Il faut voir dans ce texte un témoignage supplémentaire de l'intérêt que manifestent l'Europe et nos concitoyens face à la situation de ce continent ravagé de manière endémique par les conflits armés, par la misère et par la maladie.

L'initiative dont nous débattons aujourd'hui est une heureuse réaction à «l'afropessimisme» ambiant auquel il serait trop facile de succomber. Nous sommes reconnaissants envers les ONG du rôle qu'elles jouent dans cette partie du monde, finalement davantage en voie d'abandon que de développement.

Cependant, puisque nous sommes une assemblée politique et qu'il s'agit d'un débat politique, le groupe PRL-FDF tient à faire expressément remarquer que les rapports de coopération avec l'Afrique ne peuvent être exclusivement basés sur l'intervention des ONG. L'aide bilatérale directe est préférable dans la mesure

où la coopération au développement est l'une des facettes de la politique étrangère d'un pays et où un État ne peut se décharger de ses responsabilités en la matière. À cet égard, nous sommes plutôt sceptiques quand on nous parle de 0,7 p.c. du PNB à affecter à l'aide publique au développement. Dois-je rappeler que c'est sous un gouvernement à participation libérale et avec un secrétaire d'État à la Coopération libérale que l'on s'est le plus approché de cet objectif avec 0,59 p.c. du PNB en 1984? Les 0,7 p.c. d'aujourd'hui nous semblent brandis davantage comme l'étendard des bonnes intentions plutôt que comme un but réaliste.

La politique africaine de la Belgique se caractérise par une absence avérée d'énergie, aussi bien que par un manque de dialogue constructif avec les pays d'Afrique centrale et une absence d'agenda dans les rares concrétisations envisagées.

Dans ces conditions, le groupe PRL-FDF s'abstiendra. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Hostekint voor een stemverklaring.

De heer Hostekint (SP). — Mijnheer de Voorzitter, het voorstel van resolutie voor een krachtadig Afrikabeleid is de weerslag van de eisen die het NCOS stelde in het kader van haar campagne «Vierkant voor Afrika».

De resolutie is dus in grote mate geïnspireerd door zes Vlaamse niet-gouvernementele ontwikkelingsorganisaties die de basis vertegenwoordigen van de ontwikkelingssamenwerking in Vlaanderen. De enige verdienste van de Senaat was dat ze deze basisbeweging een forum bezorgde om de eisen kracht bij te zetten. De aanbevelingen vervat in de resolutie zijn evenwichtig en realistisch. Ze zijn een haalbare kaart voor de Regering, ook wat betreft de realisatie van de 0,7 pct.-norm. De SP-fractie zal deze resolutie met enthousiasme goedkeuren, maar ze zal er tegelijkertijd ook nauwlettend op toezien dat de Regering de realistische eisen realiseert.

Gisteren kon ik tijdens de repliek niet aanwezig zijn omdat er stemmingen waren in het Vlaams Parlement. Ik wil van deze gelegenheid gebruik maken om te reageren op wat de heer Vautmans toen heeft gezegd, meer bepaald in verband met de 0,7 pct.-norm en de rol van de privé-ondernemingen in de ontwikkelingssamenwerking.

De Voorzitter. — Mijnheer Hostekint mag ik u vragen u te beperken tot de stemverklaring?

De heer Hostekint (SP). — De resolutie is het resultaat van een aantal werkvergaderingen tijdens de voorbije maanden. De heer Goris was daarbij niet aanwezig. Ik betreur dan ook het amendement dat hij gisteren heeft ingediend en dat volgens ons niet realistisch is. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Goris voor een stemverklaring.

De heer Goris (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, ik zal mij beperken tot de stemverklaring en niet ingaan op wat de heer Hostekint zoëven verklaarde. De resolutie die thans voorligt is voor de VLD-fractie te vaag. Ze houdt geen enkele verplichting in voor het departement Ontwikkelingssamenwerking en ze bevat geen enkele concrete afspraak. Zij is voor onze fractie helaas een zoveelste politiek pamflet inzake ontwikkelingssamenwerking. Bovendien waren de besprekingen enkel gebaseerd op beleidseisen van NGO's. De VLD ontkent het belang daarvan niet, maar zij is van oordeel dat er ook belang moet worden gehecht aan de inbreng van bijvoorbeeld de privé-sector. Er moet tevens worden gewezen op een grotere openstelling van de grenzen van onze industriële landen op wereldvlak. Daarvan is helaas geen sprake.

Tenslotte hechten wij veel belang aan de opleiding van de lokale bevolking van de derde-wereldlanden opdat zij op korte termijn efficiënter zouden kunnen werken zodat zij op langere termijn niet meer afhankelijk zijn van hulp van derden.

Mijnheer de Voorzitter, om al deze redenen zal de VLD-fractie zich bij de stemming onthouden. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Thijs voor een stemverklaring.

Mevrouw Thijs (CVP). — Mijnheer de Voorzitter, na deze twee lange uiteenzettingen kan ik in naam van de CVP-fractie enkel kort en krachtig zeggen dat wij vierkant achter Afrika staan. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Anciaux voor een stemverklaring.

De heer Anciaux (VU). — Mijnheer de Voorzitter, de Volksunie-fractie zal deze resolutie uiteraard goedkeuren omdat zij voor een groot deel gebaseerd is op de initiatieven van de NGO's en op de campagne «Vierkant voor Afrika». Hierdoor geven wij blijk van onze sympathie voor de mensen die op het terrein dagelijks ijveren voor een krachtadig ontwikkelingsbeleid.

Deze resolutie is inderdaad niet alles-omvattend, het is een smeekbede van de mensen die zich met het ontwikkelingsbeleid bezig houden. In die zin heeft onze stem een symbolisch belang.

M. le Président. — La parole est à Mme Willame pour une explication de vote.

Mme Willame-Boonen (PSC). — Monsieur le Président, à la suite de la longue discussion, par ailleurs très intéressante, que nous avons eue hier après-midi, et dans la ligne des Assises du développement qui se sont déroulées à Namur, l'année dernière, je répète que le PSC votera en faveur de la proposition de résolution déposée par Mme Thijs. (*Applaudissements.*)

M. le Président. — La parole est à Mme Lizin pour une explication de vote.

Mme Lizin (PS). — Monsieur le Président, puisque chacun exprime ici la position de son groupe, je souhaite confirmer, au nom du groupe socialiste, notre soutien à cette résolution. Nous sommes bien entendu en faveur de l'opération «*Vierkant voor Afrika*», mais aussi d'un équilibre, y compris linguistique, au sein du département de la Coopération au Développement. Il va de soi que le fond de cette résolution, l'expression de la solidarité telle qu'elle a été formulée, rencontrent notre entière approbation. (*Applaudissements.*)

M. le Président. — Nous passons au vote.

Wij gaan over tot de stemming.

— Il est procédé au vote nominatif sur la proposition de résolution.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over het voorstel van resolutie.

59 membres sont présents.

59 leden zijn aanwezig.

41 votent oui.

41 stemmen ja.

4 votent non.

4 stemmen neen.

14 s'abstiennent.

14 onthouden zich.

En conséquence, la résolution est adoptée.

Derhalve is de resolutie aangenomen.

Elle sera transmise au Gouvernement.

Zij zal aan de Regering worden overgezonden.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

MM. Anciaux, Bourgeois, Mme Bribosia-Picard, MM. Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Daras, Mme de Bethune, MM. Delcroix,

D'Hooghe, Mme Dua, MM. Erdman, Happart, Hostekint, Hotyat, Lallemand, Mme Lizin, MM. Loones, Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mouton, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Tobback, Urbain, Vandenberghe, Vandembroecke, Mmes Van der Wildt et Willame-Boonen.

Ont voté non :

Neen hebben gestemd :

MM. Buelens, Raes, Van Hauthem et Verreycken.

Se sont abstenus :

Onthouden hebben zich :

MM. Coene, Coveliers, De Decker, Desmedt, Devolder, Foret, Goovaerts, Goris, Hatry, Hazette, Mmes Leduc, Mayence-Goossens, Nelis-Van Liedekerke et M. Vergote.

De Voorzitter. — Ik verzoek de leden die zich hebben onthouden, de reden van hun onthouding mede te delen.

Les membres qui se sont abstenus sont priés de faire connaître les motifs de leur abstention.

De heer Devolder (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, ik ben met de heer Weyts afgesproken.

PROJET DE LOI PORTANT ASSENTIMENT AU TRAITÉ D'ENTENTE ET DE COOPÉRATION ENTRE LE ROYAUME DE BELGIQUE ET LA FÉDÉRATION DE RUSSIE, SIGNÉ À BRUXELLES LE 8 DÉCEMBRE 1993

PROJET DE LOI PORTANT ASSENTIMENT À L'ACCORD DE PARTENARIAT ET DE COOPÉRATION ÉTABLI-SANT UN PARTENARIAT ENTRE LES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES ET LEURS ÉTATS MEMBRES, D'UNE PART, ET LA FÉDÉRATION DE RUSSIE, D'AUTRE PART, AUX ANNEXES 1 À 10, AUX PROTOCOLES 1 ET 2 ET À L'ACTE FINAL, FAITS À CORFOU LE 24 JUIN

Vote

WETSONTWERP HOUDENDE INSTEMMING MET HET VERDRAG INZAKE VERSTANDHOUDING EN SAMENWERKING TUSSEN HET KONINKRIJK BELGIE EN DE RUSSISCHE FEDERATIE, ONDERTEKEND TE BRUSSEL OP 8 DECEMBER 1993

WETSONTWERP HOUDENDE INSTEMMING MET DE OVEREENKOMST INZAKE PARTNERSCHAP EN SAMENWERKING WAARBIJ EEN PARTNERSCHAP TOT STAND WORDT GEBRACHT TUSSEN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN EN HUN LIDSTATEN, ENERZIJD, EN DE RUSSISCHE FEDERATIE, ANDERZIJD, MET DE BIJLAGEN 1 TOT 10, MET DE PROTOCOLLEN 1 EN 2 EN MET DE SLOTAKTE, GEDAAN TE KORFOE OP 24 JUNI 1994

Stemming

M. le Président. — Je propose au Sénat de se prononcer par un seul vote sur l'ensemble de ces projets de loi.

Ik stel de Senaat voor één enkele stemming te houden over deze wetsontwerpen in hun geheel. (*Instemming.*)

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif sur l'ensemble des projets de loi.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over de wetsontwerpen in hun geheel.

60 membres sont présents.

60 leden zijn aanwezig.

Tous votent oui.

Allen stemmen ja.

En conséquence, les projets de loi sont adoptés.

Derhalve zijn de wetsontwerpen aangenomen.

Ils seront transmis à la Chambre des représentants.

Ze zullen aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont pris part au vote :

Aan de stemming hebben deelgenomen :

MM. Anciaux, Bourgeois, Mme Bribosia-Picard, MM. Buelens, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Coveliers, Daras, Mme de Bethune, MM. De Decker, Delcroix, Desmedt, Devolder, D'Hooghe, Mme Dua, MM. Erdman, Foret, Goovaerts, Goris, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Lallemand, Mmes Leduc, Lizin, MM. Loones, Mahoux, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mouton, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Raes, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Tobback, Urbain, Vandenberghe, Vandembroecke, Mme Van der Wildt, MM. Van Hauthem, Vautmans, Vergote, Verreycken et Mme Willame-Boonen.

PROPOSITION DE LOI MODIFIANT L'ARTICLE 472 DU CODE D'INSTRUCTION CRIMINELLE

Vote

WETSVOORSTEL TOT WIJZIGING VAN ARTIKEL 472 VAN HET WETBOEK VAN STRAFVORDERING

Stemming

M. le Président. — Mesdames, messieurs, nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble de la proposition de loi modifiant l'article 472 du Code d'instruction criminelle.

Wij moeten ons nu uitspreken over het geheel van het wetsvoorstel tot wijziging van artikel 472 van het Wetboek van strafvordering.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif sur l'ensemble de la proposition de loi.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over het wetsvoorstel in zijn geheel.

59 membres sont présents.

59 leden zijn aanwezig.

Tous votent oui.

Allen stemmen ja.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het wetsontwerp aangenomen.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont pris part au vote :

Aan de stemming hebben deelgenomen :

MM. Anciaux, Bourgeois, Mme Bribosia-Picard, MM. Buelens, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Coveliers, Daras, Mme de Bethune, MM. De Decker, Delcroix, Desmedt, Devolder,

D'Hooghe, Mme Dua, MM. Erdman, Foret, Goovaerts, Goris, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Lallemand, Mme Leduc, MM. Loones, Mahoux, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mouton, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Raes, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Tobbacq, Urbain, Vandenbergh, Vandebroecke, Mme Van der Wildt, MM. Van Hauthem, Vautmans, Vergote, Verreycken et Mme Willame-Boonen.

VRAAG OM UITLEG VAN DE HEER VANDENBERGHE
AAN DE MINISTER VAN TEWERKSTELLING EN
ARBEID OVER «DE WINKELOPENINGSTIJDEN»

DEMANDE D'EXPLICATIONS DE M. VANDENBERGHE
AU MINISTRE DE L'EMPLOI ET DU TRAVAIL SUR «LES
HEURES D'OUVERTURE DES MAGASINS»

De Voorzitter. — Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Vandenberghe aan de minister van Tewerkstelling en Arbeid over «de winkelopeningstijden».

Het woord is aan de heer Vandenberghe.

De heer Vandenberghe (CVP). — Mijnheer de Voorzitter, niet alleen wordt de huidige reglementering van de winkelopeningstijden door sommigen openlijk in twijfel getrokken, zij wordt ook vaak overtreden.

Momenteel worden de openingstijden van winkels in België geregeld door drie verschillende wetten: de kaderwet van 22 juni 1960 op de wekelijkse rustdag, de arbeidswet van 16 maart 1971 op de zondagsarbeid en de wet van 24 juli 1973 op de verplichte avondsluiting.

De kaderwet op de wekelijkse rustdag en de arbeidswet beogen in de praktijk hetzelfde, namelijk de verplichte rustdag voor iedereen die actief is in de distributiesector.

De wet op de wekelijkse rustdag is een kaderwet. Zij is bijgevolg niet van toepassing op de complete distributie en wordt sectoraal ingevuld. Onder wekelijkse rustdag wordt een ononderbroken periode van 24 uur verstaan. De winkelier mag zijn rustdag individueel kiezen. Doet hij dit niet, dan valt de rustdag automatisch op zondag. De winkel mag maximum 15 keer per jaar 7 dagen op 7 open blijven. Deze afwijkingen kunnen door de gemeenten worden toegestaan naar aanleiding van bijzondere gelegenheden zoals wettelijke feestdagen en braderijen. In toeristische gemeenten kan het college van burgemeester en schepenen eveneens afwijkingen toestaan die van toepassing zijn op het hele jaar of op een gedeelte ervan.

De wet op de zondagsarbeid is een algemeen bindende wet, van toepassing op alle distributiebedrijven met personeel. Zij verbiedt tewerkstelling van personeel in de detailhandel op zondagnamiddag vanaf 12 uur, maar er bestaan een beperkt aantal sectorale afwijkingen. Zondagsarbeid wordt, gedurende welbepaalde perioden de hele dag toegelaten in kleinhandelzaken, badplaatsen, luchtkuuroorden en toeristische centra, die als dusdanig door de minister van Arbeid en Tewerkstelling worden erkend.

De wet op de verplichte avondsluiting verbiedt elke toegang tot de winkel, alsmede elke rechtstreekse verkoop aan de verbruiker vóór 5 uur 's morgens en na 20 uur 's avonds. Het sluitingsuur wordt verlengd tot 21 uur op vrijdag en op de werkdagen die aan een wettelijke feestdag voorafgaan. Ook op deze wet zijn er een aantal sectorale afwijkingen en gelden een aantal uitzonderingen voor badplaatsen, luchtkuuroorden en toeristische centra tijdens het hoogseizoen.

Het bestaan van drie afzonderlijke wetten en uitvoeringsbesluiten geeft aanleiding tot verwarring en tot toepassingsverschillen tussen eenmanszaken en ondernemingen met personeel. Handelaars die zich aan de officiële openingsuren houden, worden geplaagd én door de oneerlijke concurrentie én door de ondoorzichtigheid van deze drie, elkaar doorkruisende reglementeringen. Deze ondoorzichtigheid leidt er in de praktijk toe dat de bevoegde overheden niet willen of niet kunnen optreden.

Momenteel bestaat er nogal wat ontevredenheid over de lakse toepassing van de genoemde wetgeving ten aanzien van grote winkels, gespecialiseerd in duurzame consumptiegoederen. Verschillende van deze winkels werken met schijnzelfstandigen of stellen ongestraft personeel tewerk op zondag. Daarnaast werden in sommige gemeenten de criteria voor de erkenning als toeristisch centrum nogal ruim geïnterpreteerd.

Onlangs werd door de belangrijkste organisatie van zelfstandige ondernemers, het NCNV, een voorstel bekend gemaakt, waarin wordt gepleit voor een meer duidelijke en meer eenvoudige wetgeving betreffende de openingsuren van winkels in het bijzonder op zondag. Het voorstel wil een einde maken aan het bestaande gedoogbeleid waardoor een aantal winkels onwettelijk openblijft op zondag, of de wetgeving omzeilt. Het voorstel koppelt de wet op de wekelijkse rustdag aan deze op het zondagswerken in de distributie.

In het nieuwe voorstel worden een aantal beginselen vooropgesteld. De nieuwe wet op het zondagswinkelen moet zowel de winkeliers met, als zonder personeel op dezelfde wijze behandelen. Het wordt een algemeen bindende wet, met andere woorden de verplichte wekelijkse rustdag wordt bij wet geregeld en is bijgevolg automatisch van toepassing op alle sectoren van de detailhandel. De verplichte rustdag wordt bij wet vastgelegd op zondag, de hele dag, of vanaf zondag 13 uur tot maandag 13 uur. In een beperkt aantal sectoren, zoals die van de bakkers, beenhouwers, kleine voedingswinkels, bloemenwinkels, enzovoort, mag de winkelier zijn verplichte rustdag kiezen op een andere dag van de week. Er wordt tevens een beperkte lijst van erkende toeristische centra vastgelegd. In het voorstel worden een beperkt aantal zondagen per jaar bepaald waarop de winkels de hele dag mogen open blijven.

Ik ben mij ervan bewust dat er voor- en tegenstanders bestaan van een dergelijke regulering en van de strikte toepassing ervan. Toch bestaan er nogal wat argumenten om een betere reglementering te verdedigen. Ruimere openingstijden leiden niet tot meer werkgelegenheid, zoals soms wordt beweerd, maar enkel tot een verschuiving of zelfs tot een vermindering ervan. Zij vormen bovendien een bijkomende hindernis voor de kleinhandelzaken, die minder gemakkelijk een beroep kunnen doen op ploegenwerk. Ruimere openingstijden leiden ook niet tot een grotere omzet. De omzet verschuift veeleer. De aankoopmomenten veranderen, maar de hoeveelheid gekochte goederen blijft hetzelfde. Met de afnemende consumptie die wij reeds kennen, zullen ruimere openingstijden dus vooral voor detailhandelzaken een negatief effect hebben. Winkelen op zondag leidt evenmin tot een daling van de prijzen. Integendeel. Soms zijn de prijzen in belangrijke mate hoger in winkels die 's zondags open zijn, of op andere uitzonderlijke aankoopplaatsen.

Een verruiming van de openingstijden is wel een element van concurrentie. Kleine handelzaken hebben immers niet dezelfde mogelijkheden op het gebied van personeel en technische mogelijkheden als grote distributiebedrijven. De verruiming kan dus leiden tot concurrentievervalsing. Zij kan trouwens ook leiden tot vorming van monopolies, die uiteindelijk ook een prijsstijging tot gevolg kan hebben. Flexibiliteit is nodig, maar een onbeperkte flexibiliteit heeft nefaste gevolgen voor het welzijn van de burger, het gezin, de gemeenschapsvorming en het verenigingsleven, en aldus voor de samenleving in haar geheel. De rustdag is in onze cultuur een dag van intenser sociaal contact en/of samenzijn in het gezin. Hij vervult daarenboven een bijzondere recreatieve functie.

Is het te veel gevraagd aan de moderne samenleving om één dag per week aandacht te hebben voor de zachtere waarden? Is het te veel gevraagd aan de moderne samenleving om één dag per week oog te hebben voor *la convivialité* in de samenleving, zoals dat in 1968 in Parijs werd genoemd? Het recht om te winkelen op alle dagen van de week en op alle ogenblikken van de dag weegt niet op tegen de familiale en sociale rechten van de zelfstandigen en van de werknemers in de distributiesector.

Bij de sociale partners zou er een principiële consensus bestaan over de grote lijnen van het besproken voorstel. Graag kende ik de houding van de minister er tegenover. Gezien het grote belang van deze problematiek voor de samenleving vraag ik mij af of het niet opportuun is dat de minister snel een initiatief neemt om een ruim maatschappelijk debat — eventueel een rondetafel — te organise-

ren over de thematiek van het winkelen op zondag en over de hervorming van de wetgeving ter zake, om aldus een einde te maken aan de dubieuze situatie te veld.

Ik dank de minister reeds voor de welwillendheid waarmee zij een antwoord op mijn vraag voorbereidt.

M. le Président. — La parole est à M. Philippe Charlier.

M. Ph. Charlier (PSC). — Monsieur le Président, après cet intéressant exposé de M. Vandenberghe sur la problématique de la réglementation des heures d'ouverture des magasins, je souhaite intervenir pour souligner que cette réglementation est soit contestée, soit bafouée.

Comme l'a rappelé M. Vandenberghe, dans notre pays, trois législations existent en la matière, deux sur le repos hebdomadaire et une sur la fermeture en soirée. Concrètement, il s'avère que les commerçants qui respectent cette réglementation doivent faire face à la concurrence illégale de ceux qui ne la respectent pas. De toute évidence, ces législations ne sont pas transparentes et elles sont difficiles à sanctionner.

Tant dans la partie francophone que dans la partie néerlandophone du pays, les grandes associations de commerçants indépendants sont favorables à la révision de la réglementation et ils souhaitent qu'elle soit fondée sur une seule législation plus claire, plus transparente et plus facile à sanctionner. Les indépendants espèrent également que le repos du dimanche sera respecté et que, dans les cas où l'ouverture des magasins serait permise le dimanche, les limitations soient suivies.

Comme l'a dit M. Vandenberghe dans sa conclusion, nous avons là une opportunité d'organiser un débat de société. En effet, le Sénat n'est-il pas une chambre de réflexion? La réglementation des heures d'ouverture des magasins est un sujet qu'il serait intéressant de soumettre à notre réflexion et qui entre parfaitement dans nos compétences.

Hier, la nouvelle procédure permettant d'engager ce type de débat par le dépôt d'une note a été rendue publique. Je souhaite que des collègues sénateurs déposent une telle note permettant d'engager la réflexion. Ce document devrait présenter les thèmes souhaités et expliquerait l'opportunité du débat qu'il souhaiterait susciter. C'est là, me semble-t-il, le sens de la nouvelle procédure, et voilà une première opportunité de la concrétiser par un grand débat. Par un tel travail, le Sénat se valoriserait. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Smet.

Mevrouw Smet, minister van Tewerkstelling en Arbeid, belast met het Beleid van gelijke kansen voor mannen en vrouwen. — Mijnheer de Voorzitter, de problematiek van de tewerkstelling op zondag wordt geregeld in drie verschillende wetgevingen. De wetten dateren van de jaren 60 en het begin van de jaren 70, maar de problemen zijn van veel recentere datum. Het gaat dus niet op te beweren dat deze hun oorsprong vinden in de wetgeving. Dit neemt echter niet weg dat deze problematiek uitdrukkelijk aan bod zal komen bij de doorlichting van de globale arbeidsreglementering inzake de arbeidsduur die momenteel aan de gang is, met de bedoeling een harmonisering van de wettelijke bepalingen tot stand te brengen.

De huidige problemen zijn te wijten aan verschillende factoren.

Un autre élément à prendre en considération et qui n'a pas encore été mentionné est la situation existant au-delà de nos frontières.

Ainsi, je pense au magasin de meubles Morres, qui se trouve à proximité de mon arrondissement, mais au-delà de la frontière, et qui est ouvert le dimanche.

*M. Moens, vice-président,
prend la présidence de l'assemblée*

Tous ceux qui veulent acheter du mobilier le dimanche se rendent chez Morres, aucun magasin de meubles n'étant ouvert ce jour-là dans mon arrondissement.

Een andere factor is de evolutie van kleinhandelszaken naar groothandelszaken. Vooral meubelzaken zijn groothandelszaken geworden met veel werknemers. Ze hebben vaak ook een restaurant of een cafetaria. Verder is er de bikkelharde concurrentie, ook met de ons omringende landen. Ook wordt gevreesd dat een streng optreden op dit vlak gevolgen zal hebben voor de werkgelegenheid.

Welke houding moeten wij nu tgenover dit fenomeen aannemen? Ik heb het paritair comité gevraagd een oplossing te zoeken. De voorzitter van het paritair comité, mevrouw Hoornaert, heeft een fantastische inspanning gedaan, maar heeft moeten constateren dat er geen akkoord is tussen de werkgevers onderling — het NCMV heeft een totaal ander standpunt dan FEDIS, die de grote handelszaken vertegenwoordigt — noch tussen de werknemers onderling — de LBC is op dit vlak veel strenger dan bijvoorbeeld de socialistische vakbond — en dus evenmin tussen werkgevers en werknemers. Dat het voorstel van het NCMV de goedkeuring van de sociale partners kan wegdragen, is derhalve een ijdele hoop.

Er werd tot begin 1996 vergaderd, zoals u weet zonder resultaat. Wil een van de organisaties opnieuw een voorstel doen — en dit lijkt het geval te zijn — dan kan die het paritair comité vragen opnieuw samen te komen. Op basis van een nieuw voorstel kan dan naar een oplossing worden gezocht.

Intussen blijft de sociale inspectie optreden en worden er processen-verbaal opgemaakt waaraan sancties zijn verbonden. Veel arbeidsauditeurs weigeren echter de processen-verbaal uit te voeren, omdat zij van oordeel zijn dat de sanctie niet in verhouding is tot het misdrijf en omdat zij twijfelen aan de zin van sancties tegen winkelopening op zondag.

Er worden per jaar gemiddeld 50 processen-verbaal opgemaakt, maar ze hebben meestal weinig resultaat. Dit neemt echter niet weg dat de controles worden voortgezet.

Wat nu de regeling in de toeristische centra betreft, moet ik toegeven dat ik inderdaad soms gebruik van de mogelijkheid om een gemeente als toeristisch centrum te erkennen. Ik heb dat onder meer gedaan voor een gemeente in de grensstreek met een grote meubelzaak waar net over de grens ook een meubelzaak gevestigd is die haar deuren op zondag wel mag openen.

Ik gebruik deze mogelijkheid zowel in Wallonië als in Vlaanderen, maar ik doe dat uiterst beperkt.

De heer Hatry (PRL-FDF). — En in Brussel?

Mevrouw Smet, minister van Tewerkstelling en Arbeid, belast met het Beleid van gelijke kansen voor mannen en vrouwen. — Ik ben nu vijf jaar minister van Tewerkstelling en Arbeid. Met de twee gemeenten, één in Vlaanderen en één in Wallonië, die ik vandaag nog als toeristisch centrum heb erkend, heb ik in die periode tien gemeenten als toeristisch centrum erkend. Tot nu toe worden in totaal 56 gemeenten als dusdanig erkend. Beweren dat ik van deze mogelijkheid misbruik maak, is dus niet correct.

Vergeten we ook niet dat heel het kustgebied een toeristisch centrum is en dat de winkels er altijd op zondag open zijn. Bij het uitwerken van een oplossing moet dus voor een heel aantal gemeenten een uitzondering worden gemaakt.

We moeten ook rekening houden met de grote meubelzaken die het geluk hebben in de kustgemeenten gevestigd te zijn en die in uitzendingen als het *Rad van Fortuin* kunnen aankondigen dat ze op zondag geopend zijn. Anderen hebben dat geluk niet.

Deze problematiek omvat zoveel aspecten dat een simplistische voorstelling van de feiten volkomen uit den boze is.

Ik zal een debat over deze problematiek in de Senaat toejuichen. Men zou de sociale partners kunnen uitnodigen in de commissie voor de Sociale Aangelegenheden. Dat kan heel interessant zijn, maar ik verzeker u dat deze materie bij de sociale partners heel moeilijk ligt. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Vandenberghe.

De heer Vandenberghe (CVP). — Mijnheer de Voorzitter, ik dank de minister voor haar antwoord.

Het is ongetwijfeld juist dat door de evolutie op economisch en handelsvlak de voorbije jaren deze problematiek een complex karakter heeft gekregen. Ik begrijp dat ook factoren als de evolutie van kleinhandel naar groothandelszaken en de internationale concurrentie een rol spelen.

Mag ik er echter op wijzen dat op het vlak van de arbeidsreglementering deze argumenten op een andere wijze moeten worden geïnterpreteerd? De internationale concurrentie wordt steeds ingeroepen als ultiem argument; maar het is niet omdat in Noord-Frankrijk andere arbeidsvoorwaarden gelden dan in het zuiden van West-Vlaanderen, dat daar andere arbeidsvoorwaarden mogen worden opgelegd dan bepaald in de Belgische wetgeving of vastgelegd in de vigerende collectieve arbeidsovereenkomsten. De internationale concurrentie is een algemeen fenomeen, dat is geen specifiek gegeven voor de klein- en/of groothandel. Aangeklaagd wordt dat deze sector dit argument inroept om afwijkende statuten te billijken en te gedogen, terwijl in andere situaties op gelijke behandeling wordt aangestuurd. Met de vaststelling dat een evolutie zich aftekent in de sector van de klein- en groothandel biedt men geen antwoord op de uitdaging om in onze maatschappij een vrije dag te behouden om andere dan economische waarden te beleven. Volgens dezelfde redenering zou men het zaterdagwerk van de kleine naar de grote ondernemingen kunnen uitbreiden in naam van een maatschappelijke evolutie en terwille van de nieuwe exploitatievoorwaarden van die grote ondernemingen. Deze maatschappelijke keuze wordt ingegeven door het turbo-kapitalisme, maar niet door ons maatschappelijk model dat ook aan andere dan strikt economische waarden belang hecht.

Mijnheer de Voorzitter, de minister heeft ook gewezen op de moeilijkheden om tussen werkgevers en werknemers tot een consensus te komen en zij heeft de hoop op een akkoord naar het rijk van de illusies verwezen. Dat is een betreurenswaardige vaststelling; de sociale verhoudingen in onze samenleving zullen door het ontbreken van dit akkoord niet worden bevorderd. De malaise dreigt overigens algemeen te worden. *Het Volk* titelt vandaag: «Belgisch overlegmodel lijdt aan metaalmoeheid» en *Gazet van Antwerpen*: «Vermoeid model». Op corporatief niveau is men blijkbaar niet langer in staat om oplossingen, zij het compromissen, voor dit structureel probleem te formuleren.

Dit neemt niet weg dat de nieuwe elementen in de discussie opnieuw aan het paritair comité kunnen worden voorgelegd en een nieuwe poging wordt ondernomen om duidelijkheid te schepenen.

De minister wijst erop dat de processen-verbaal ter zake vrijwel onmiddellijk verticaal worden geklasseerd. Bij de arbeidsrechtbanken is dit lot niet alleen aan dit type van processen-verbaal beschoren. Door het stelselmatig niet-toepassen van de vigerende wetgeving meet de auditor zich ten onrechte de bevoegdheid aan een beleid te voeren; dat kan niet de correcte opvatting van het opportuniteitsbeginsel zijn. Verder onderzoek moet uitwijzen welk praktisch vervolgingsbeleid wordt gevoerd. De minister sprak van grote sancties, maar vergeet wellicht hoe zwaar de sancties tegen zwartwerk zijn die in bepaalde sectoren worden opgelegd. In die sectoren wordt overigens voortdurend aangedrongen op een meer effectieve bestrijding, terwijl voor vergelijkbare overtredingen in de sector die ter discussie staat zelden vervolging wordt ingesteld. Dit leidt onmiskenbaar tot een ongelijke behandeling van vergelijkbare misdrijven.

Mevrouw de minister, met uw uitvoerig antwoord hebt u een klare kijk op het probleem gegeven. De Senaat moet aandacht blijven hebben voor dit vraagstuk. Zo er geen beweging komt in het maatschappelijk veld, zullen er parlementaire initiatieven moeten worden genomen.

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

ORDRE DES TRAVAUX

De Voorzitter. — Dames en heren, ingevolge een wederzijds akkoord tussen de minister van Landbouw en de Kleine en Middelgrote Ondernemingen en mevrouw Dua, wordt de vraag om uitleg over «het pesticidengebruik» verdaagd naar een latere vergadering.

Mesdames, messieurs, de commun accord entre le ministre de l'Agriculture et des Petites et Moyennes Entreprises et Mme Dua, la demande d'explications sur «l'usage des pesticides» sera reportée à une réunion ultérieure.

DEMANDE D'EXPLICATIONS DE M. HATRY AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE L'ÉCONOMIE ET DES TÉLÉCOMMUNICATIONS SUR «LA TRANSPPOSITION DES MESURES DU LIVRE BLANC PAR LA BELGIQUE ET LES PLAINTES CONTRE NOTRE PAYS CONCERNANT LES OBSTACLES AUX ÉCHANGES»

VRAAG OM UITLEG VAN DE HEER HATRY AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN ECONOMIE EN TELECOMMUNICATIE OVER «DE OMZETTING DOOR BELGIE VAN DE MAATREGELEN VAN HET WITBOEK EN DE KLACHTEN TEGEN ONS LAND WEGENS BELEMMERING VAN HET HANDELSVERKEER»

M. le Président. — L'ordre du jour appelle la demande d'explications de M. Hatry au Vice-Premier ministre et ministre de l'Économie et des Télécommunications sur «la transposition des mesures du Livre blanc par la Belgique et les plaintes contre notre pays concernant les obstacles aux échanges».

La parole est à M. Hatry.

M. Hatry (PRL-FDF). — Monsieur le Président, je remercie d'abord le Vice-Premier ministre, empêché hier de participer à la séance publique de commission, d'avoir accepté de répondre à ma demande d'explications reportée à la présente séance.

Comme vous vous en souviendrez, monsieur le Vice-Premier ministre, à deux reprises déjà, la Communauté européenne avait été amenée à tenter — selon moi, il apparaît après coup qu'il s'agissait de simples tentatives — d'unifier son marché.

La première opération a immédiatement accompagné les Traités de Rome. À partir de 1958, les barrières douanières et quantitatives ont progressivement diminué.

Le marché commun a été réalisé — théoriquement — en 1968, avec la suppression totale des barrières internes et avec la réalisation du tarif extérieur commun de l'Union européenne.

Malheureusement, quelques années plus tard, notamment à la faveur de la crise économique déclenchée en 1973, il a fallu constater que la plupart des pays membres s'étaient ingéniés à rétablir des obstacles, non tarifaires, certes, mais qui n'en étaient pas moins pernicieux pour autant, et au début des années 80, pour ce qui concerne un très grand nombre de produits et de services, le marché commun n'était plus qu'une illusion.

C'est pourquoi Jacques Delors a pris l'initiative porteuse d'enthousiasme — au point de vue politique également — de relancer, par son Livre blanc, le marché unique, et en particulier en fixant l'échéance du 1er janvier 1993, en vue de faire disparaître les obstacles existants et de concrétiser la promesse de 1957.

De ce point de vue, tous les pays de l'Union européenne ont fourni un effort considérable pour réaliser ce marché unique à l'échéance prévue.

À la différence de ce qu'il en serait pour le Traité de Maastricht, l'adhésion du public fut considérable en la matière et l'on peut considérer que l'Europe a connu son second souffle grâce au Livre blanc de Jacques Delors, à l'époque.

Or, plus de trois ans après la création de ce marché unique, certains pays n'ont pas encore transposé dans leur législation l'ensemble des mesures prévues à cette fin et malheureusement, monsieur le Vice-Premier ministre, la Belgique ne se situe pas en très bonne position à ce niveau.

Les publications réalisées par la Commission européenne et, notamment, son rapport final COM (96) 51 qui fait le point de la situation au 31 décembre 1995, constate que sur 276 dispositions qui devaient être mises en vigueur, 222 appelaient des mesures de la part du Gouvernement belge. Sur ces 222, 22 n'ont pas été mises en application, soit 11 p.c., ce qui est considérable. De plus, au

niveau du score réalisé par les quinze pays de l'Union européenne en la matière, la Belgique se situe, par ordre décroissant de qualité, à la dixième place avec — et j'insiste sur ces chiffres — onze mesures non communiquées, deux partiellement communiquées, sept non conformes, faisant l'objet d'une constatation d'infraction et amenant ainsi la Commission à assigner la Belgique devant la Cour de justice de Luxembourg.

Compte tenu de sa taille, c'est la Belgique qui pêche le plus gravement, même si l'Allemagne nous dépasse avec un nombre de dix infractions. Les résultats sont donc très mauvais pour nous.

En outre, ce qui est plus inquiétant pour l'avenir, la Belgique a été l'objet d'un grand nombre de plaintes pour infractions diverses à la liberté des échanges et pour violation des articles 30 et suivants du Traité de Rome créant la Communauté économique européenne. En cette matière, eu égard à notre dimension et à l'importance du marché que représente notre pays, nous occupons la sixième place après l'Allemagne, la France, l'Italie, l'Espagne et la Suède. Mais, de tous les petits et moyens pays, le nôtre est celui contre lequel le plus de plaintes ont été déposées pour infractions à la législation communautaire, en particulier dans le domaine des denrées alimentaires et dans celui des véhicules routiers, cette dernière matière ayant relevé de votre compétence sous la précédente législature, monsieur le Vice-Premier ministre.

Dans un communiqué du 5 avril 1996, le Conseil des ministres belges dit avoir «pris connaissance du bilan sur l'état d'avancement au 1er mars 1996 de la transposition en droit belge des directives européennes. Depuis le dernier examen de l'état de la question le 25 septembre 1995, une accélération de la transposition a surtout été constatée pour les matières relevant de l'agriculture, de l'emploi et de l'environnement» mais pas de votre département, monsieur le Vice-Premier ministre.

Le Conseil des ministres poursuit : «Toutefois, l'on a jugé trop important le nombre de directives en retard de transposition et pour lesquelles une mise en demeure de la Commission européenne a été adressée ou une saisine de la Cour de justice a été effectuée. Afin de remédier à cette situation, le Conseil des ministres a invité les différents ministres concernés à poursuivre les travaux visant à accélérer la transposition en droit belge des directives européennes pour lesquelles la Belgique accuse un retard. Le département des Affaires étrangères poursuivra systématiquement à cet effet les contacts bilatéraux avec les coordinateurs des ministères concernés dans un but de stimulation et de sensibilisation.»

Je ne suis donc pas seul à constater que tout ne va pas bien et qu'un effort sérieux doit être fait par votre département pour être en règle.

Je citerai quelques extraits du *Nieuwe Rotterdamse Courant* — *Handelsblad* dans lesquels il apparaît clairement qu'en ce moment, plusieurs pays commettent une nouvelle série d'infractions au sein de l'Union européenne. Ces infractions sont exactement du même type que celles qui ont été enregistrées avant le Livre blanc de M. Delors. Apparemment, nous sommes en présence d'un problème cyclique : à peine un marché unifié est-il réalisé que des forces se conjuguent pour empêcher son maintien. De plus, les extraits que je vais vous lire sont assez révélateurs de l'état d'esprit et des réalités d'aujourd'hui. Ils montrent la nécessité d'intervenir. Il faut bien reconnaître qu'un petit pays et ses entreprises doivent toujours se battre et franchir des obstacles d'autant plus importants que leurs partenaires commerciaux sont des grands marchés, d'ailleurs indispensables pour la survie de ces entreprises elles-mêmes.

Permettez-moi donc de vous lire quelques extraits de cet article datant du 16 avril 1996. Vous reconnaîtrez aisément certaines dispositions que l'on avait cru, à tort, avoir fait disparaître le 1er janvier 1993.

«Europa's gemeenschappelijke markt kan op ontelbare manieren stranden. Op het Delftse instituut van de Waarborg bijvoorbeeld, dat afstamt van de eerste Utrechtse «oerdinantie van goud en zilver» anno 1382. Tot op de dag van vandaag moeten alle edelmetalen eerst in Delft worden gekeurd en gemerkt alvorens ze op de vaderlandse consument mogen worden losgelaten. Tot ergernis van de grootjuwelier Joachim Koehle uit Pforzheim die volgens Duitse traditie zijn eigen kwaliteitscontroleur is en bij

twijfel aan het vakmanschap van zijn generaties oud familiebedrijf een waas van woede voor de ogen krijgt. Hij procedeert dan ook al jaren tegen de Waarborg bij Europese instanties. Zoals Koehle dat ook doet tegen het uit 1327 stammende Britse gilde Worshipful Company of Goldsmiths, dat via zijn huidige «Assay Office» te Londen alle edelmetalen wenst te keuren die van het Kanaal komen.»

1986 n'a donc servi à rien. Des usages historiques qui auraient pu être abolis le 1er janvier 1993 continuent à sévir et contraignent par conséquent tous les importateurs à se soumettre à un contrôle purement national qui constitue un véritable obstacle aux échanges.

Je poursuis la citation : «Veel vaker dan op historische finesse, stuit de Europese gemeenschappelijke markt echter op eigentijdse bureaucratie en lokale benepenheid. Neem het Haagse mayonaisebesluit dat alle mayonaise uit de boze buitenwereld weert waarin niet minstens 80 procent olie zit. Want dan dient het slasaus te heten. Een ander Haags besluit, dat de import van Italiaanse caravans verbood wegens te laag geachte deuropeningen, sneuvelde zojuist onder Brusselse druk.

Van de gemeenschappelijke markt valt ook weinig te bespeuren in de bierafdelingen van Duiste supermarkten. Ondanks de geografische nabijheid van Hollandse en Belgische «wereldbrouwers» zijn de buitenlandse bieren er maar mondjesmaat aanwezig. Oorzaak : nadat het aloude *Reinheitsgebot* door Brussel als verkapt protectie was verdoemd, bracht Bonn een nieuwe richtlijn in stelling volgens welke minimaal 72 procent van alle bierimport dient te komen in recycleerbaar glas in plaats van in blik. En flessenbier wordt over langere afstanden al gauw te zwaar en te duur zodat veel buitenlanders afhaken. Officieel is dit een pro-milieumaatregel. Maar blik valt ook te recyclen, zoals in Zweden gebeurt. Bovendien produceren Duitse brouwers voor hun buitenlandse markten zelf ook hier in blik. Vast staat dat de biermaatregel de Duitse biernijverheid niet slecht uitkomt. Zij kampt immers met 20 procent overproductie bij een stagnerende vraag.»

Vous constaterez que, dans ce domaine-là aussi, certaines pratiques en usage chez nos voisins empêchent l'exportation de nos produits. C'est une raison de plus pour que nous nous comportions en élèves modèles afin de ne pas donner à nos partenaires l'occasion de nous critiquer.

Je citerai encore deux ou trois exemples.

«Neem de Portugese overheid die van een Nederlandse onderneming een verklaring van goed gedrag van een (uiteraard weinig behulpzame) Portugese instantie eiste, of de Duitse spoorwegen die slechts inschrijvers tolereerden waarmee zij al eerder zaken hadden gedaan.»

Il s'agit donc d'un cycle infernal. On ne parvient jamais à conclure des affaires avec les chemins de fer allemands puisque ce ne fut jamais le cas avant. Il faudrait pouvoir commencer un jour mais la règle l'interdit.

«De Spaanse autoriteiten maakten het in 1994 helemaal bont. Zij verzonden de buitenlandse uitnodigingen om in te schrijven op een order voor gevangenismatrasen en -dekens drie weken na de uiterste inschrijfdatum. Ze zijn daarop door de Europese Commissie voor het Europese Gerechtshof in Luxemburg gedaagd, waar de zaak nog loopt. Volgens het bureau van de Italiaanse EU-commissaris Carlos Monti, die ruim de helft van het gemeenschappelijke-marktdossier beheert, steeg het aantal formele klachten over illegale barrières in het intra-Europese verkeer van goederen, diensten, personen en kapitaal vorig jaar met 48 procent tot 630. Dat aantal kwam bovenop de meer dan duizend klachten die nog op afhandeling wachten.»

Comme vous le constatez, la situation s'aggrave et notre pays risque d'en souffrir s'il ne devient pas un élève modèle.

Le commissaire Monti, dont il est question dans ce texte, promet d'organiser l'année prochaine une nouvelle structure, le SLIM, — abréviation de *Simpler Legislation Internal Market* —, devant rendre plus visibles les infractions et clarifier le fonctionnement du marché interne.

Ces différentes constatations montrent que les infractions ne sont pas seulement des statistiques. Un peu partout en Europe, après le grand marché de 1993, la situation redevient ce qu'elle était entre 1975 et 1993.

Comment le ministre de l'Économie et des Télécommunications peut-il expliquer les raisons du retard considérable de la transposition des directives européennes dans la législation belge, à savoir 11 p.c. des directives? Pourquoi le nombre de plaintes à l'égard du comportement des autorités belges atteint-il de telles proportions? Ne faudrait-il pas adopter une attitude plus systématique pour ne pas perdre notre image positive puisque, d'une part, nous avons l'ambition de loger, de façon pratiquement permanente, les institutions les plus importantes de l'Union européenne et que, d'autre part, dans un an et demi, nous espérons faire l'objet d'une décision positive du Conseil européen quant à la participation de notre pays à la troisième phase de l'Union économique et monétaire au nom de laquelle vous imposez tant de sacrifices à la population? Nous vous comprenons mais alors, ne commettez pas de telles erreurs dans des détails qui pourraient nous coûter très cher au moment où le Conseil se prononcera sur l'entrée de la Belgique dans l'Euro. (*Applaudissements.*)

M. le Président. — La parole est à M. Di Rupo, Vice-Premier ministre.

M. Di Rupo, Vice-Premier ministre et ministre de l'Économie et des Télécommunications. — Monsieur le Président, je remercie M. Hatry pour sa demande d'explications qui, comme à l'accoutumée, porte sur un sujet d'importance.

En réponse à la question qu'il a posée à propos de la transposition des mesures du Livre blanc par la Belgique et des plaintes contre notre pays concernant les obstacles aux échanges, j'ai l'honneur de lui faire savoir ce qui suit.

La Belgique doit encore, il est vrai, transposer des directives européennes en droit national. Le Gouvernement en est conscient et a pris un certain nombre de mesures pour accélérer substantiellement ces procédures de transposition.

En ce qui concerne mon département, un effort particulier a été accompli ces derniers mois pour accélérer la transposition des directives. Quelque dix directives nous créent des difficultés particulières.

Le retard enregistré par le département de l'Économie est principalement dû à la complexité de la procédure législative ou réglementaire.

Certaines lois imposent la consultation d'instances spécifiques, ce qui peut prolonger considérablement le travail de transposition. À titre d'exemple, la loi du 14 juillet 1991 sur les pratiques du commerce et sur l'information de la protection du consommateur impose la consultation du Conseil supérieur des Classes moyennes et du Conseil de la consommation. La loi de 1975, relative au contrôle des entreprises d'assurances, donne lieu à la consultation du Conseil de l'Office de contrôle des assurances et de la Commission des assurances.

Parmi les sources de retard que j'ai pu identifier, je dois également citer le partage des compétences entre les différents ministères. Nul ne peut bien sûr évoquer sa propre turpitude mais, en l'occurrence, cette réalité prend néanmoins du temps.

Enfin, la structure fédérale de notre pays — qui est un modèle du genre — exige parfois une concertation avec les Régions et les Communautés. Je rappelle que, dans certains cas, le Gouvernement fédéral n'a pas le pouvoir d'influencer le travail qui relève des entités fédérées.

Le contentieux relatif à l'application des articles 30 à 36 du Traité de Rome concerne l'élimination des restrictions quantitatives à l'importation ainsi que toutes les mesures d'effet équivalent entre les États membres. À cet égard, des contacts réguliers entre la Commission européenne, le ministère des Affaires étrangères et le coordonnateur départemental ont permis de résoudre à l'amiable la plupart des litiges existants et d'éviter d'entamer une procédure d'infraction contre la Belgique.

À ma connaissance, les quatre dossiers restés en suspens seraient en voie de classement, le commissaire compétent n'ayant plus adressé de rappel à leur sujet depuis le 18 octobre 1995.

Par ailleurs, les difficultés essentiellement techniques et structurelles que la Belgique rencontre en matière de transposition de la législation européenne ne signifient pas qu'il y ait, dans notre cas, des obstacles aux échanges. La Belgique est au contraire un des pays de la Communauté — voire du monde — les plus ouverts en matière de commerce international.

Dans le cadre du bon fonctionnement du marché intérieur, il ne faut pas perdre de vue non plus que la Belgique non seulement applique intégralement la législation communautaire, mais ne conserve pratiquement pas de réglementations nationales complémentaires. Je citerai à cet égard le commissaire européen Martin Bangemann qui a dit, lors de sa conférence de presse du 29 février dernier, que «les réglementations nationales complémentaires sont de nature à affecter négativement l'ouverture du marché intérieur, spécialement s'agissant de la directive 83/189 relative à la procédure d'adoption de normes et de règles techniques».

Par ailleurs, rien que durant la période 1992-1994, plus de 1 100 règlements techniques ont été pris au niveau des États membres. À cet égard, la Belgique se situe très honorablement avec seulement 4 p.c. des réglementations nationales complémentaires, loin derrière les 21 p.c. de l'Allemagne, les 21 p.c. du Royaume-Uni, pourtant champion du libre échange, les 17 p.c. de la France, les 10 p.c. de l'Italie, les 9 p.c. des Pays-Bas et les 7 p.c. du Danemark.

En résumé, je voudrais dire à M. Hatry que je suis, comme lui, parfaitement conscient de la nécessité et de l'intérêt d'assurer et de maintenir une bonne image de marque de notre pays dans le cadre de la réalisation du marché intérieur.

J'ajouterais cependant qu'il ne faut pas sous-estimer les efforts déployés par le Gouvernement belge en général et par le département des Affaires économiques en particulier pour respecter le prescrit de la législation communautaire. Notre volonté est de poursuivre dans un cheminement positif en vue de contribuer à l'édification de l'Union européenne. (*Applaudissements.*)

M. le Président. — La parole est à M. Hatry.

M. Hatry (PRL-FDF). — Monsieur le Président, les critiques relatives au retard pris par la Belgique dans la transposition des directives européennes gagnent les rangs du Gouvernement. Sans doute est-il malsain de se prévaloir de ses propres turpitudes... Concrètement, une grande partie des explications avancées par le Vice-Premier ministre renvoie en réalité à la politique menée par le Gouvernement.

À défaut de hiérarchie des normes subordonnant les entités fédérées à l'État fédéral, la loyauté fédérale — la «*Bundestreue*» si chère à M. Wilfried Martens — impliquerait que les Régions agissent de manière à éviter à notre pays d'être soumis aux critiques internationales.

On nous a également rebattu les oreilles avec la nouvelle Constitution — dont le PRL-FDF ne revendique certes pas d'être l'auteur — qui permettrait au Gouvernement fédéral de se substituer aux entités fédérées lorsqu'elles omettent d'adopter les directives dans les délais requis. Par conséquent, le Vice-Premier ministre dispose des moyens nécessaires à une revalorisation de l'image de notre pays. Il faut cependant bien constater que ces dispositions n'ont jusqu'à présent jamais été appliquées. Il serait sans doute temps de les mettre en vigueur...

Enfin, on a également évoqué la législation de 1991 relative aux pratiques du commerce, à l'information et à la protection du consommateur. Si je ne m'abuse, c'est un Gouvernement composé d'une majorité identique à celle actuellement au pouvoir, avec un ministre des Affaires économiques appartenant à la même famille politique que le titulaire actuel du département, qui a introduit les procédures de consultation dont il déplore aujourd'hui la lenteur.

À cet égard, je tiens à rappeler à M. le Vice-Premier ministre son droit de prescrire un délai de consultation déterminé au-delà duquel l'avis est considéré comme rendu. M. le Vice-Premier mi-

nistre dispose donc des armes requises pour remédier à la situation et éviter les critiques dont la Belgique est l'objet sur le plan international.

Je prends acte de l'intérêt du Gouvernement à l'égard des problèmes que je viens de soulever. Néanmoins, je regrette que le Vice-Premier ministre n'ait pas accordé une place suffisante aux moyens dont il dispose pour accélérer le processus.

M. le Président. — La parole est à M. Di Rupo, Vice-Premier ministre.

M. Di Rupo, Vice-Premier ministre et ministre de l'Economie et des Télécommunications. — Monsieur le Président, je remercie M. Hatry de me rappeler les dispositions particulières qui confèrent des pouvoirs — ceux-ci n'étant jamais excessifs — au Gouvernement fédéral. Je note aussi son souhait de voir réduites les compétences notamment de la Région de Bruxelles-Capitale de sorte que le pouvoir fédéral puisse avoir, hiérarchiquement, la priorité.

M. Hatry (PRL-FDF). — Tel a toujours été mon sentiment, pas seulement pour la Région de Bruxelles-Capitale. Cela vaut également pour la Flandre et la Wallonie.

M. Di Rupo, Vice-Premier ministre et ministre de l'Economie et des Télécommunications. — Je souhaite que ces propos figurent intégralement au compte rendu car un débat comme celui-ci n'échappe pas à la population dans son ensemble. Donc, retenons bien cette interprétation.

M. Hatry (PRL-FDF). — Je mets les trois Régions sur le même pied.

M. Di Rupo, Vice-Premier ministre et ministre de l'Economie et des Télécommunications. — Si, en 1991, nous avons instauré des procédures de consultation, c'est parce que nous restons très attachés au principe suivant : faire adhérer plutôt qu'imposer.

M. Hatry (PRL-FDF). — Au risque de nous faire apparaître comme des gens qui ne respectent pas leurs engagements européens, monsieur le Vice-Premier ministre.

M. Di Rupo, Vice-Premier ministre et ministre de l'Economie et des Télécommunications. — Vous avez le dernier mot, monsieur Hatry. (*Sourires.*)

M. le Président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

VOORSTELLEN

Inoverwegingneming

Mededeling van de Voorzitter

PROPOSITIONS

Prise en considération

Communication de M. le Président

De Voorzitter. — Er werden geen opmerkingen gemaakt betreffende de inoverwegingneming van de voorstellen waarvan sprake bij het begin van onze vergadering. Ik veronderstel dus dat de Senaat het eens is met de voorstellen van het Bureau.

Aucune observation n'ayant été formulée quant à la prise en considération des propositions dont il a été question au début de la séance, puis-je considérer qu'elles sont renvoyées aux diverses commissions compétentes? (*Assentiment.*)

Dan zijn de voorstellen in overweging genomen en naar de aangeduide commissies verwezen.

Ces propositions sont donc prises en considération et renvoyées aux commissions indiquées.

De lijst van die voorstellen, met opgave van de commissies waarnaar ze zijn verwezen, verschijnt als bijlage bij de *Parlementaire Handelingen* van vandaag.

La liste des propositions, avec indication des commissions auxquelles elles sont renvoyées, paraîtra en annexe aux *Annales parlementaires* de la présente séance.

DEMANDES D'EXPLICATIONS — VRAGEN OM UITLEG

Dépôt — Indiening

M. le Président. — Le Bureau a été saisi des demandes d'explications suivantes :

1. De Mme Lizin au secrétaire d'État à la Coopération au Développement sur « le Fonds de survie et le programme conjoint (IFAD/PNUD/OMS/UNICEF) pour la sécurité alimentaire »;

Het Bureau heeft volgende vragen om uitleg ontvangen :

1. Van mevrouw Lizin aan de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking over « het Overlevingsfonds en het gemeenschappelijke programma (IFAD/UNDP/WHO/UNICEF) voor duurzame voedselvoorziening »;

— Renvoi à la commission des Affaires étrangères (réunion publique).

Verwezen naar de commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden (openbare vergadering).

2. De M. Vergote au ministre de la Justice sur « les traitements inhumains, l'enfermement inutile dans des cellules de sécurité et les techniques d'interrogatoire irrespectueuses au cours de la détention préventive des inculpés dans les prisons belges ».

2. Van de heer Vergote aan de minister van Justitie over « de menonwaardige behandeling, onnodige opsluiting in veiligheidscellen en respectloze ondervragingstechnieken van verdachten tijdens hun voorarrest in Belgische gevangenissen ».

— Renvoi en séance plénière.

Verwezen naar de plenaire vergadering.

Mesdames, messieurs, notre ordre du jour est ainsi épuisé.

Onze agenda voor vandaag is afgewerkt.

Le Sénat s'ajourne jusqu'à convocation ultérieure.

De Senaat gaat tot nadere bijeenroeping uiteen.

La séance est levée.

De vergadering is gesloten.

(*La séance est levée à 18 h 25 m.*)

(*De vergadering wordt gesloten om 18 h 25 m.*)

ANNEXE — BIJLAGE

Prise en considération — Inoverwegingneming

Liste des propositions prises en considération :

Lijst van de inoverweging genomen voorstellen :

A. Propositions de loi :

Réglant certains aspects non couverts des séquelles de guerre (de Mme Lizin);

A. Wetsvoorstellen :

Strekkende om een aantal aspecten van de nasleep van de oorlog te regelen (van mevrouw Lizin);

— Renvoi à la commission des Affaires sociales.

Verwezen naar de commissie voor de Sociale Aangelegenheden.

Modifiant la loi du 7 février 1994 pour évaluer la politique de coopération au développement en fonction du respect des droits de l'homme (de M. Mahoux et consorts);

Tot wijziging van de wet van 7 februari 1994 om het beleid van ontwikkelingssamenwerking te toetsen aan de eerbied voor de rechten van de mens (van de heer Mahoux c.s.);

— Renvoi à la commission des Affaires étrangères.

Verwezen naar de commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden.

Visant à réduire le volume sonore des baladeurs et des écouteurs (de Mme de Bethune et consorts);

Ter beperking van het klankvolume van walkmans en hoofdtelefoons (van mevrouw de Bethune c.s.);

— Renvoi à la commission des Affaires sociales.

Verwezen naar de commissie voor de Sociale Aangelegenheden.

Établissant le principe de l'égalité de traitement, sans distinction d'âge, pour ce qui concerne l'accès à l'emploi, la promotion professionnelle, la formation, la promotion sociale, l'accès aux professions indépendantes et les conditions de licenciement (de Mme Sémer et consorts);

Tot invoering van een gelijke behandeling, zonder onderscheid naar leeftijd, ten aanzien van de toegang tot het arbeidsproces, de promotiekansen, de opleiding, de vorming, de scholing, de sociale promotie, de toegang tot een zelfstandig beroep en de voorwaarden voor ontslag (van mevrouw Sémer c.s.);

— Renvoi à la commission des Affaires sociales.

Verwezen naar de commissie voor de Sociale Aangelegenheden.

Visant à établir l'égalité entre hommes et femmes en matière de pensions des travailleurs salariés, d'allocations de chômage, de prépensions conventionnelles et d'assurance maladie-invalidité (de Mmes Dardenne et Dua).

Tot invoering van de gelijke behandeling van mannen en vrouwen inzake werknemerspensioenen, werkloosheidsuitkeringen, conventionele brugpensioenen en ziekte- en invaliditeitsverzekering (van de dames Dardenne en Dua).

— Renvoi à la commission des Affaires sociales.

Verwezen naar de commissie voor de Sociale Aangelegenheden.

B. Propositions de résolution:

Concernant la reconnaissance de la république fédérale de Yougoslavie et la situation au Kosovo (de M. Anciaux);

B. Voorstel van resolutie:

Betreffende de erkenning van de federale republiek Joegoslavië en de situatie in Kosovo (van de heer Anciaux);

— Renvoi à la commission des Affaires étrangères.

Verwezen naar de commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden.

Relative au bouclage des territoires palestiniens et l'application de la Quatrième Convention de Genève (de M. Anciaux).

Betreffende het afsluiten van de Palestijnse gebieden en de naleving van de Vierde Conventie van Genève (van de heer Anciaux).

— Renvoi à la commission des Affaires étrangères.

Verwezen naar de commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden.